

คู่มือการประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืนและการป้องกันผลกระทบ ด้านลบของโครงการ Premium T-VER

(SD & Safeguards)

สารบัญ

บทที่ 1

บทนำ

1

บทที่ 2

การป้องกันผลกระทบด้านลบของโครงการ (Safeguards)

2

- ที่มาและความสำคัญ 2
- แนวปฏิบัติในการดำเนินโครงการเพื่อไม่ให้มีผลกระทบด้านลบ (Do-no-net-harm) 4

บทที่ 3

การประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืน

23

- ที่มาและความสำคัญ 23
- แนวปฏิบัติเพื่อประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืน 36
- ตัวชี้วัด การประเมินและการติดตามผล 39

บทที่ 4

รายงานการประเมิน SD & Safeguards

58

- รายงานการประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืนและการป้องกันผลกระทบด้านลบ 42
- รายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืนและการป้องกันผลกระทบด้านลบ 44

บทที่ 1 บทนำ

องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) หรือ อบก. ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกภายในประเทศได้พัฒนา "โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program) แบบมาตรฐานขั้นสูง" หรือ "โครงการ Premium T-VER" เพื่อเป็นกลไกภาคสมัครใจที่สนับสนุนให้เกิดการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในประเทศไทย ในระดับมาตรฐานสากล โดยความสมัครใจและสามารถนำปริมาณการลดการปล่อย และ/หรือกักเก็บก๊าซเรือนกระจก หรือเรียกว่า "คาร์บอนเครดิต" ที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการ Premium T-VER นี้ไปใช้แลกเปลี่ยน หรือจำหน่าย หรือใช้ชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กร งานบริการ บุคคล ผลิตภัณฑ์ หรือนำไปเป็นข้อมูลเพื่อใช้รายงานผลการดำเนินงานด้านการลดก๊าซเรือนกระจก เช่น รายงานประจำปีขององค์กร รายงานในกลไกต่างๆ เป็นต้น ซึ่งโครงการ Premium T-VER ยังช่วยสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ 13 การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (SDG13) และเป้าหมายอื่นๆ เช่น ช่วยขจัดความยากจน (SDG1) ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (SDG12) เป็นต้น

องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ได้จัดทำคู่มือฉบับนี้เพื่อเป็นแนวทางการประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืนและการป้องกันผลกระทบด้านลบของโครงการ (SD & Safeguards) ให้ผู้พัฒนาโครงการเข้าใจและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติเพื่อวางแผนพิจารณาประเมิน และติดตามผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดจากการดำเนินโครงการ เพื่อจัดทำรายงานการประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืนและการป้องกันผลกระทบด้านลบ (SD & Safeguards Assessment Report) ประกอบการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนโครงการ Premium T-VER และรายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืนและการป้องกันผลกระทบด้านลบ (SD & Safeguards Monitoring Report) ประกอบการยื่นขอรับรองคาร์บอนเครดิตทุกครั้ง

องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

บทที่ 2 การป้องกันผลกระทบด้านลบของโครงการ (Safeguards)

2.1 ที่มาและความสำคัญ

การป้องกันผลกระทบด้านลบของโครงการ (Safeguards) คือ การพิจารณาความเสี่ยงหรือผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ เพื่อป้องกันและเตรียมการรับมืออย่างเหมาะสมเมื่อเกิดผลกระทบด้านลบขึ้น โดยมีหลักเกณฑ์ คือ โครงการจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของท้องถิ่น ประเทศ และระหว่างประเทศ และโครงการต้องมีการแสดงรายละเอียดของแนวทาง รวมถึงมาตรการในการป้องกันและลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจที่เหมาะสม ซึ่งภาพรวมของการป้องกันผลกระทบด้านลบของโครงการและแนวปฏิบัติในการดำเนินโครงการเพื่อไม่ให้มีผลกระทบด้านลบ (Do-no-net-harm) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก (ดังแสดงในรูปที่ 1) คือ

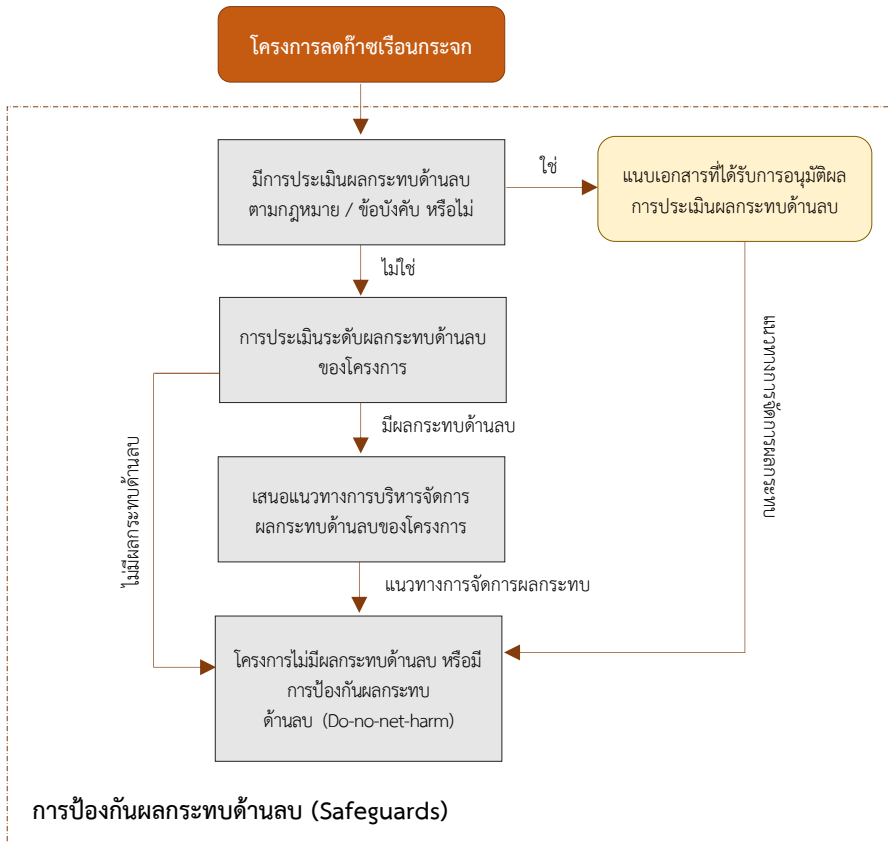
ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบข้อกฎหมาย/ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากกิจกรรม

โครงการ

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินระดับผลกระทบด้านลบของโครงการ

ขั้นตอนที่ 3 การเสนอแนวทางการบริหารจัดการผลกระทบด้านลบของโครงการ

โดยรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนจะได้นำเสนอในหัวข้อต่อไป

รูปที่ 1 ขั้นตอนการประเมินเพื่อป้องกันผลกระทบด้านลบของโครงการ

2.2 แนวปฏิบัติในการดำเนินโครงการเพื่อไม่ให้มีผลกระทบด้านลบ (Do-no-net-harm)

ขั้นตอนที่ 1: การตรวจสอบข้อกฎหมาย/ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากกิจกรรมโครงการ

โครงการหรือกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกจะต้องดำเนินการตามข้อกำหนดของกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจของประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน หรือประกาศของกระทรวง และมาตรฐานต่างๆ ตัวอย่างกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง แสดงตัวอย่างดังตารางที่ 1 ผู้พัฒนาโครงการต้องตรวจสอบว่ากิจกรรมโครงการก่อให้เกิดผลกระทบด้านใดและเกี่ยวข้องกับกฎหมาย/ข้อบังคับใดบ้าง เช่น โครงการโรงไฟฟ้าชีวมวลต้องมีการป้องกันเพื่อไม่ให้ปริมาณฝุ่นละออง ความเข้มข้นของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์และก๊าซออกไซด์ของไนโตรเจนของไอเสียสูงกว่าค่าที่กำหนดในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงไฟฟ้าใหม่ เป็นต้น

ตารางที่ 1 ตัวอย่างกฎหมาย กฎระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรม	ตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
พลังงาน	พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550) <u>ตัวอย่าง</u> • กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการพลังงาน ในโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม พ.ศ. 2552 • กฎกระทรวง กำหนดเครื่องทำน้ำเย็นสำหรับระบบปรับอากาศที่มีประสิทธิภาพสูง พ.ศ. 2552 • ประกาศกระทรวงพลังงาน เรื่อง กำหนดมาตรฐานการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2564
	พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 <u>ตัวอย่าง</u> • ระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยการรับฟังความเห็นและทำความเข้าใจกับประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ในการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า พ.ศ. 2565

กิจกรรม	ตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
	• ระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำรายงานประมวลหลักการปฏิบัติ และรายงานผลการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติ สำหรับการประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า พ.ศ. 2565 • ระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยมาตรการป้องกัน แก๊ส และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ ขึ้นไป พ.ศ. 2565 • ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง มาตรการด้านการออกแบบติดตั้งและการจัดการขยะและกากของเสียสำหรับผู้ประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์จากเทคโนโลยีแผงโฟโตโวลเทอิกที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า พ.ศ. 2557
	พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 <u>ตัวอย่าง</u> ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิจัดทำรายงานและการออกใบรับรองให้เป็นผู้มีสิทธิจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อมและรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน แก๊ส ไลต์ ติดตาม และตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมระบบการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางท่อ พ.ศ. 2557
	พระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานของทบวงการพลังงานหมุนเวียนระหว่างประเทศ พ.ศ.2559
การขนส่ง	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 <u>ตัวอย่าง</u> ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดให้รถโดยสารเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยควันดำออกสู่บรรยากาศ
	พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2565 <u>ตัวอย่าง</u> • การควบคุมมาตรฐานยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 • กฎหมาย การกำหนดพิกัดน้ำหนักบรรทุก
การจัดการของเสีย	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 <u>ตัวอย่าง</u>

กิจกรรม	ตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
	• ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่ฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล • ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม และเขตประกอบการอุตสาหกรรม • ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดให้การเลี้ยงสุกรเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม • ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2539) เรื่อง กำหนดประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษ ที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสีย • ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงงานกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม • ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอย • ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดให้โรงไฟฟ้าใหม่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียออกสู่บรรยากาศ
	พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 <u>ตัวอย่าง</u> • กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561 • กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560
	พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540
	พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537
	พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และ พ.ศ.2560 (ฉบับที่ 2) <u>ตัวอย่าง</u> ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560
	ประกาศการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ที่ 79/2549 เรื่อง การกำหนดอัตราการปล่อยมลสารทางอากาศจากปล่องของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม (แก้ไขเพิ่มเติม)

กิจกรรม	ตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
	พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 <u>ตัวอย่าง</u> ● ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของผู้ประกอบกิจการบำบัดและกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว พ.ศ. 2550 ● ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง มาตรการดำเนินการกรณีการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหาย หรือความเดือดร้อนอย่างร้ายแรง ● ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงาน พ.ศ.2560 ● ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การจัดทำรายงานชนิดและปริมาณสารมลพิษที่ระบายออกจากโรงงาน พ.ศ. 2558 ● ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดให้โรงงานที่ต้องมีระบบบำบัดน้ำเสียต้องติดตั้งเครื่องมือ หรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษและเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์เพิ่มเติม พ.ศ. 2547
กระบวนกร อุตสาหกรรม	พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 <u>ตัวอย่าง</u> ประกาศคณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการกำหนดขอบข่าย และการสุ่มตัวอย่างเพื่อการรับรองหน่วยรับรอง ระบบการบริหารงานคุณภาพ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม และระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
	พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 <u>ตัวอย่าง</u> ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการแจ้งขออนุญาต และการออกใบอนุญาตผ่านวัตถุอันตรายที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมรับผิดชอบ พ.ศ. 2562
	พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 <u>ตัวอย่าง</u> ● กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารจัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย พ.ศ. 2556

กิจกรรม	ตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
	- ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การป้องกันและระงับอัคคีภัยในโรงงาน พ.ศ. 2552 - ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง การกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตนำเข้าวัตถุอันตรายและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตการนำเข้าวัตถุอันตรายสารกลุ่มไฮโดรคลอโรฟลูออโรคาร์บอน (HCFCs) พ.ศ. 2556 ข้อบังคับคณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ว่าด้วยกำหนดประเภทโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมที่ต้องติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษเพื่อตรวจสอบคุณภาพอากาศจากปล่องแบบอัตโนมัติ พ.ศ. 2533
การเกษตร ป่าไม้ และการใช้ประโยชน์ที่ดิน	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2561 (ฉบับที่ 2) <u>ตัวอย่าง</u> - กฎกระทรวง กำหนดให้พื้นที่ตำบลบางกะเจ้า ตำบลบางกอบัว ตำบลบางน้ำผึ้ง ตำบลบางยอ ตำบลบางกระสอบ และตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562 - ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการกิจการ หรือการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต ของประชาชนในชุมชนอย่างรุนแรง ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2565 พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 <u>ตัวอย่าง</u> - ระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการแบ่งปันคาร์บอนเครดิตจากการปลูก บำรุง อนุรักษ์ และฟื้นฟูป่าในพื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. 2564 - ประกาศกรมป่าไม้ เรื่อง กำหนดชนิดของป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อใช้สอยหรือบริโภคในครัวเรือนของตน พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 <u>ตัวอย่าง</u> ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการปลูกสร้างสวนป่าหรือปลูกไม้ยืนต้นภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2565

กิจกรรม	ตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
	พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 <u>ตัวอย่าง</u> • ระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยการกำหนดขนาดของพื้นที่ป่าชุมชนและสัดส่วนการใช้ประโยชน์ภายในพื้นที่ป่าชุมชน พ.ศ. 2563 • ระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยการห้ามกระทำการอื่นใดอันเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชน พ.ศ. 2565
	พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 <u>ตัวอย่าง</u> • ระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ว่าด้วยการปลูกและบำรุงป่าชายเลนสำหรับบ่อเลี้ยงหรือบุคคลภายนอก พ.ศ. 2564 • ระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ว่าด้วยการแบ่งปันคาร์บอนเครดิตที่ได้จากการปลูกและบำรุงป่าชายเลนสำหรับบุคคลภายนอก พ.ศ. 2565
	พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 <u>ตัวอย่าง</u> • ประกาศกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งเครื่องวัดปริมาณน้ำและการเก็บข้อมูลที่จำเป็น เพื่อการตรวจสอบและควบคุมการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะที่เป็นน้ำบาดาลของผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำบาดาล พ.ศ. 2566 • ประกาศกรมทรัพยากรน้ำ เรื่อง แบบคำขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สาม และแผนการบริหารจัดการน้ำ พ.ศ. 2565
	พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 <u>ตัวอย่าง</u> ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชว่าด้วยการแบ่งปันคาร์บอนเครดิตที่ได้จากการปลูก บำรุง อนุรักษ์ และฟื้นฟูป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ พ.ศ. 2564
	พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518
	พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

กิจกรรม	ตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
	ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม
	พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ตัวอย่าง ประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เรื่องการจัดทำแผนการอนุรักษ์และคุ้มครองพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พ.ศ. 2564
อื่นๆ	- ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เรื่อง แผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2562 - พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542

ทั้งนี้ หากผู้พัฒนาโครงการได้ประเมินผลกระทบของโครงการตามข้อกำหนดของกฎหมาย/ข้อบังคับอย่างครบถ้วนแล้วสามารถอ้างอิงผลการประเมินดังกล่าวได้ เช่น

1. รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งจัดส่งให้กับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แบ่งเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่
 - 1.1. รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Examination : IEE)
 - 1.2. รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA)
 - 1.3. รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการ กิจการหรือการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต ของประชาชนในชุมชนอย่างรุนแรง (Environmental and Health Impact Assessment : EHIA)
2. รายงานการศึกษามาตรการป้องกันต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (Environmental and Safety Assessment Report: ESA) ซึ่งจัดส่งให้กับโรงงานอุตสาหกรรม
3. รายงานประมวลหลักการปฏิบัติ (Code of Practice: CoP) แนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงไฟฟ้าที่เป็นโครงการหรือประเภทกิจการที่ไม่เข้าข่ายต้องจัดทำ EIA ซึ่งจัดส่งให้กับสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

ขั้นตอนที่ 2: การประเมินระดับผลกระทบด้านลบของโครงการ

กิจกรรมภายในโครงการจะต้องไม่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ หรือสังคม กรณีที่กิจกรรมโครงการอาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อผู้มีส่วนได้เสีย ผู้พัฒนาโครงการต้องประเมินความเสี่ยงของผลกระทบด้านลบจากกิจกรรมโครงการ ซึ่งประกอบด้วย โอกาสที่จะเกิดผลกระทบ และความรุนแรงของผลกระทบหากเกิดขึ้น โดยผู้พัฒนาโครงการต้องประเมินว่าผลกระทบด้านลบดังกล่าวของโครงการส่งผลต่อผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มใดบ้าง และต้องจัดกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ หรือจัดการประชุมหารือและนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับใช้ในการออกแบบโครงการและกำหนดมาตรการในการดำเนินโครงการเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึงการกำหนดช่องทางที่ผู้มีส่วนได้เสียสามารถสื่อสารกับผู้พัฒนาโครงการ เช่น ชาวบ้านที่อยู่ใกล้กับพื้นที่โครงการมีข้อห่วงกังวลเรื่องความปลอดภัยบนท้องถนนเนื่องจากมีรถบรรทุกวิ่งผ่านถนนชุมชน กรณีที่รถบรรทุกวิ่งผ่านโรงเรียน อาจกำหนดช่วงเวลาไม่ให้รถบรรทุกวิ่งผ่านช่วงที่ผู้ปกครองไปรับส่งนักเรียน

การประเมินผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดจากกิจกรรมโครงการ ผู้พัฒนาโครงการควรคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ความหลากหลายทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ ความแตกต่างและปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
2. การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญใดๆ เมื่อเวลาผ่านไป รวมถึงการเปลี่ยนแปลงด้านระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนหรือที่มีความสำคัญต่อผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่
3. ที่ตั้งของชุมชนผู้มีส่วนได้เสีย และพื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากโครงการ
4. ขอบเขตและแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่สามารถเข้าถึงได้ตามปกติ

รวมถึงสิทธิต่างๆ (Rights) ตามหลักสิทธิมนุษยชนพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 4 ที่ได้บัญญัติไว้ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง” อีกทั้ง ผู้พัฒนาโครงการ จะต้องศึกษากฎหมายทางด้านสิทธิมนุษยชนอื่นๆ ภายในประเทศ และแสดงให้เห็นว่าโครงการจะรักษาและไม่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนใดๆ ทั้งสิทธิเด็ก คนชรา ผู้พิการ และความเสมอภาคทางเพศ สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สิทธิในสาธารณสุข การศึกษาและสิทธิผู้บริโภคก็ได้รับการรับรองเช่นกัน

ตัวอย่างแนวปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติด้านแรงงาน

- ไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการจำกัดสิทธิการปฏิบัติกิจตามวัฒนธรรมและความเชื่อทางศาสนา
- ห้ามเลือกปฏิบัติในการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงานด้วยเหตุจาก อายุ เพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ความพิการ ศาสนา โดยให้พิจารณาจากคุณสมบัติที่ต้องการตามตำแหน่งงานที่รับสมัคร
- ห้ามจ้างแรงงานเด็กที่อายุต่ำกว่าเกณฑ์ของกฎหมายแต่ละประเทศ
- จัดให้มีช่องทางการแจ้งเบาะแสและการเยียวยาสำหรับผู้ได้รับผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน

เพื่อให้ผู้พัฒนาโครงการเข้าใจและมองภาพรวมของโครงการได้ง่ายมากยิ่งขึ้น คู่มือฉบับนี้ได้จัดทำแบบประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจในเบื้องต้นขึ้นมา เพื่อเป็นรายการตรวจสอบ (Checklist) และชี้แนะแนวทางสำหรับการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมโครงการ ซึ่งผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้นนั้น สามารถเกิดขึ้นครบทั้ง 3 ด้านหรือไม่ครบทั้ง 3 ด้านก็ได้เช่นเดียวกัน ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของผู้มีส่วนได้เสียภายในโครงการ รวมถึงมีตัวอย่างประเภทของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจที่อาจเกิดจากการดำเนินโครงการ ดังแสดงในตารางที่ 2 และ 3 โดยที่

“มี” หมายถึง โครงการมีความเสี่ยงหรือก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบ ผู้พัฒนาโครงการต้องระบุข้อมูลความเสี่ยงทั้งหมดและมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงแผนการติดตามผลในอนาคต

“ไม่มี” หมายถึง โครงการไม่มีความเสี่ยงหรือไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบ ผู้พัฒนาโครงการต้องให้เหตุผลสรุปโดยรวมในแต่ละด้าน พร้อมแนบเอกสารหลักฐานประกอบ

ตารางที่ 2 แบบประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นจากการดำเนินกิจกรรมโครงการ

ประเภทความเสี่ยง	โอกาสเกิดผลกระทบ	คำอธิบายอย่างย่อสำหรับประเด็นความเสี่ยง รวมถึงสถานที่และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
ด้านสิ่งแวดล้อม	1. โครงการและกิจกรรมอยู่ใกล้ระบบนิเวศที่ละเอียดอ่อนและมีคุณค่า พื้นที่คุ้มครอง และที่อยู่อาศัยของสัตว์ใกล้สูญพันธุ์ ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	2. โครงการมีการปล่อยมลพิษทางอากาศเช่นการจัดเก็บเชื้อเพลิง/วัตถุดิบ/ซีเมนต์ การเผาไหม้เชื้อเพลิง การใช้สารเคมี การขนส่ง เป็นต้น ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	3. โครงการมีการปล่อยมลพิษสู่แหล่งน้ำหรือน้ำใต้ดิน เช่น การปล่อยน้ำลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ การใช้ยาฆ่าแมลง บ่อกักเก็บน้ำเสีย เป็นต้น ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	4. โครงการมีมลพิษทางเสียง เช่น มีแหล่งกำเนิดเสียงเกิน 85 เดซิเบล และมีชุมชนหรือพื้นที่อ่อนไหวใกล้โครงการ เป็นต้น ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	5. โครงการมีการใช้น้ำ เช่น ใช้แหล่งน้ำสาธารณะ น้ำใต้ดิน น้ำบาดาล เป็นต้น ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	6. โครงการมีขยะมูลฝอย หรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว เช่น แก้วหนัก แก้วเบา RDF ขยะมูลฝอยชุมชน เป็นต้น ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)

ประเภทความเสี่ยง	โอกาสเกิดผลกระทบ	คำอธิบายอย่างย่อสำหรับประเด็นความเสี่ยง รวมถึงสถานที่และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
	7. โครงการมีขยะอันตราย หรือขยะอิเล็กทรอนิกส์ ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	8. โครงการอาจจะทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศที่ไม่สามารถฟื้นฟูลกลับคืนสู่สภาพเดิมได้ ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	9. โครงการอาจจะส่งผลให้ทรัพยากรที่หายากจำนวนมากตกอยู่ในความเสี่ยง ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	10. โครงการอาจจะส่งผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	11. โครงการอยู่ใกล้แหล่งน้ำ พื้นที่ใกล้ชั้นหินอุ้มน้ำ หรือในอ่างเก็บน้ำที่ใช้สำหรับอุปโภคหรือบริโภค ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	อื่นๆ (ผู้พัฒนาโครงการสามารถเพิ่มประเด็นที่เกี่ยวข้องได้) ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
ด้านสังคม	1. โครงการอยู่ในพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่น การดำเนินกิจกรรมอาจส่งผลกระทบต่อชุมชน ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)

ประเภท ความเสี่ยง	โอกาสเกิดผลกระทบ	คำอธิบายอย่างย่อ สำหรับประเด็นความ เสี่ยง รวมถึงสถานที่ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
	2. โครงการนี้จำเป็นต้องมีใช้ที่ดินผืนใหญ่หรือ อาจก่อให้เกิดความสูญเสียหรือความเสียหาย ของที่ดินทำกิน ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	3. โครงการนี้นำไปสู่การตั้งถิ่นฐานโดยไม่ สมัครใจหรือการย้ายถิ่นฐานของคนในชุมชน ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	4. โครงการตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง เช่น การจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่บุกรุก พื้นที่ที่ถูกครอบครองโดยชนกลุ่มน้อยหรือชน เผ่าพื้นเมือง เป็นต้น ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	5. โครงการอาจมีความเสี่ยงต่อการจัดหาที่ดิน ข้อจำกัดในการใช้ที่ดินและอาจทำให้เกิดการ ย้ายถิ่นฐานโดยไม่สมัครใจ ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	6. โครงการนี้เกี่ยวข้องกับชนเผ่าพื้นเมือง หรือ กลุ่มชาติพันธุ์ ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	7. โครงการอยู่ใกล้โบราณสถาน หรือพื้นที่ที่มี ความสำคัญด้านวัฒนธรรม ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)
	8. โครงการอาจมีความเสี่ยงต่ออาชีวอนามัย สุขภาพ หรือความปลอดภัยของผู้มีส่วนได้เสีย ภายในโครงการ ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (หากมี)

ประเภท ความเสี่ยง	โอกาสเกิดผลกระทบ	คำอธิบายอย่างย่อ สำหรับประเด็นความ เสี่ยง รวมถึงสถานที่ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
	9. โครงการอาจมีความเสี่ยงด้านข้อจำกัดด้าน แรงงาน สิทธิมนุษยชนความเสมอภาคทางเพศ และการทำงาน ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง (หากมี)
	10. โครงการอาจมีความเสี่ยงด้าน สาธารณูปโภคและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้มี ส่วนได้เสียภายในโครงการ อาทิ การจราจร ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง (หากมี)
	อื่นๆ (ผู้พัฒนาโครงการสามารถเพิ่มประเด็นที่ เกี่ยวข้องได้) ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง (หากมี)
ด้าน เศรษฐกิจ	1. โครงการอาจมีความเสี่ยงต่อการจ้างงาน หรือประกอบอาชีพของคนในชุมชน เช่น การ เลิกจ้าง เป็นต้น ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง (หากมี)
	2. โครงการอาจมีความเสี่ยงต่อรายได้ เช่น รายได้น้อยลง รายจ่ายเพิ่มขึ้น เป็นต้น ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง (หากมี)
	อื่นๆ (ผู้พัฒนาโครงการสามารถเพิ่มประเด็นที่ เกี่ยวข้องได้) ☐ มี ☐ ไม่มี	>>ระบุข้อกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง (หากมี)

หมายเหตุ ผู้พัฒนาโครงการสามารถลบประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้อง และ/หรือเพิ่มเติมประเด็นคำถามสำหรับจัดระดับ
ความเสี่ยงโครงการที่เกี่ยวข้องได้ เพื่อให้สอดคล้องกับความเสี่ยงทั้ง 3 ด้านมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 3 ตัวอย่างประเภทของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจที่อาจเกิดจากการดำเนินโครงการ

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	
ด้าน	ประเภทของผลกระทบ
ทรัพยากรทางกายภาพ	มลพิษทางน้ำ
	มลพิษทางดิน
	มลพิษทางอากาศ
	มลพิษทางเสียง
	มลพิษทางกลิ่น
	การพังทลายของดิน การกัดเซาะชายฝั่ง/แม่น้ำ
	ความเปราะบางต่อภัยธรรมชาติ
	อื่นๆ
การจัดการของเสีย	การเพิ่มขึ้นของขยะมูลฝอย
	การเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะอันตราย เช่น ของเสียที่ปนเปื้อน น้ำมัน สารเคมี น้ำมันที่ใช้แล้ว เป็นต้น
	การเพิ่มขึ้นของขยะติดเชื้อ
	การเพิ่มขึ้นของขยะอิเล็กทรอนิกส์
	อื่นๆ
ทรัพยากรชีวภาพ	พื้นที่ป่าและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน
	การสูญเสียที่ดินและระบบนิเวศสัตว์ป่า
	การสูญเสียน้ำและระบบนิเวศของสัตว์น้ำ
	การเก็บเกี่ยวของป่า
	อาหาร
	อื่นๆ
การดำรงชีพของมนุษย์	การระบายน้ำหรือเปลี่ยนทางน้ำ
	การเปลี่ยนแปลงการใช้น้ำ
	การเปลี่ยนแปลงการถือครองที่ดิน

	อื่นๆ
ผลกระทบด้านสังคม	
ด้าน	ประเภทของผลกระทบ
สังคม	ความปลอดภัยสาธารณะ เช่น ความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม
	ผลกระทบด้านสุขภาพ
	การอพยพหรือการสูญเสียที่ดินชั่วคราว / ถาวร
	การสูญเสียรายได้/อาชีพ/ที่อยู่อาศัย
	ผลกระทบต่อสาธารณูปโภค เช่น กระแสไฟฟ้า โทรศัพท์ เป็นต้น
	ผลกระทบด้านการจราจร
	ผลกระทบความขัดแย้งของชุมชน
	การจ้างงานและแรงงาน
	ผลกระทบของเชื้อชาติ ศาสนา และกลุ่มชาติพันธุ์
	ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูง เช่น ศาสนสถาน โบราณสถาน อนุสาวรีย์ สถานที่สำคัญของชุมชน เป็นต้น
	ความเสมอภาคทางเพศ เช่น การจ้างงาน การเลื่อนขั้นเงินเดือน สวัสดิการ การเลิกสัญญา เป็นต้น
	อื่นๆ
ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ	
ด้าน	ประเภทของผลกระทบ
เศรษฐกิจ	การสนับสนุนทางการเงินแก่ชุมชน
	การสร้างงาน/รายได้
	การสนับสนุนการลงทุนในประเทศ
	อื่นๆ

เมื่อผู้พัฒนาโครงการจำแนกประเภทของผลกระทบได้แล้วนั้น ต้องประเมินระดับความรุนแรงของผลกระทบ เพื่อใช้ในการเสนอแนวทางที่จะใช้ในการบริหารจัดการผลกระทบด้านลบของโครงการที่เหมาะสมในขั้นตอนที่ 3 โดยต้องระบุคำอธิบายหรือเอกสารอ้างอิงประกอบเป็นหลักฐาน อาทิ ติดตั้งอุปกรณ์ลดความเสี่ยง มาตรการลดความเสี่ยง แนวทางการบรรเทาผลกระทบ โดยมีข้อที่ควรคำนึงถึง ดังนี้

1. ตัวแปรหรือตัวชี้วัดที่จำเป็นทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบตามระดับความรุนแรงทั้ง 4 ระดับ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจวัดหรือติดตามระดับผลกระทบ และอุปกรณ์หรือวิธีการที่ใช้ (ถ้ามี)
3. ความถี่ในการตรวจสอบ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และการควบคุมคุณภาพของข้อมูลที่วัดได้ (ในกรณีของข้อมูลเชิงปริมาณ) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ อาจใช้แหล่งข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือข้อมูลอ้างอิง
5. การปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมายอย่างถูกต้อง

ขอบเขตพื้นที่ที่จะพิจารณาผลกระทบด้านลบ ประกอบด้วย **พื้นที่โครงการ** และ**พื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบ** ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับโครงการทั้งหมด การพิจารณาระดับความรุนแรงของผลกระทบอาจพิจารณาร่วมกันโดยผู้พัฒนาโครงการ เจ้าของโครงการ และผู้มีส่วนได้เสีย ตัวอย่างหลักเกณฑ์การพิจารณาระดับความรุนแรงของผลกระทบ แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 หลักเกณฑ์การประเมินความรุนแรงของผลกระทบในแต่ละด้าน

ตารางที่ 4.1. ด้านสิ่งแวดล้อม (ทรัพยากรทางกายภาพ การจัดการของเสีย ทรัพยากรทางชีวภาพ การดำรงชีพของมนุษย์)

ระดับความรุนแรง	เกณฑ์การพิจารณา
ไม่มีผลกระทบ	ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบทางตรง/ทางอ้อมต่อสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่โครงการและพื้นที่ส่วนที่เกี่ยวข้อง
ผลกระทบต่ำ	เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพที่เป็นอยู่ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ โดยขอบเขตของพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมีขนาด ไม่เกินร้อยละ 5 ของพื้นที่โครงการและพื้นที่ส่วนที่เกี่ยวข้อง

ระดับความรุนแรง	เกณฑ์การพิจารณา
ผลกระทบปานกลาง	เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพที่เป็นอยู่ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง โดยขอบเขตของพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมีขนาดระหว่างร้อยละ 5 ถึง 50 ของพื้นที่โครงการ และพื้นที่ส่วนที่เกี่ยวข้อง
ผลกระทบสูง	เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพที่เป็นอยู่ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมในระดับสูง โดยขอบเขตของพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมีขนาดมากกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่โครงการ และพื้นที่ส่วนที่เกี่ยวข้อง

ประยุกต์ข้อมูลจาก:

- 1) <https://globalgoals.goldstandard.org/103-par-safeguarding-principles-requirements/>
- 2) https://globalgoals.goldstandard.org/standards/203G_V1.0_AR_LUF_Risks-Capacities-Guideline.pdf

ตารางที่ 4.2. ด้านสังคม

ระดับความรุนแรง	เกณฑ์การพิจารณา
ไม่มีผลกระทบ	ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบทางตรง/ทางอ้อมต่อสังคมภายในพื้นที่โครงการและพื้นที่ส่วนที่เกี่ยวข้อง
ผลกระทบต่ำ	เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพที่เป็นอยู่ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพด้านสังคมในระดับต่ำ โดยมีผลกระทบที่เกิดขึ้นเพียง 1 ใน 5 กลุ่มต่อไปนี้ 1) พื้นฐานการใช้ชีวิตประจำวัน 2) สิทธิมนุษยชน 3) ความเสมอภาคทางเพศ 4) มรดกทางวัฒนธรรม 5) ชุมชน ศาสนาและกลุ่มชาติพันธุ์ภายในพื้นที่โครงการและพื้นที่ส่วนที่เกี่ยวข้อง
ผลกระทบปานกลาง	เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพที่เป็นอยู่ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพด้านสังคมในระดับปานกลาง โดยมีผลกระทบที่เกิดขึ้น 2 ใน 5 กลุ่มต่อไปนี้ 1) พื้นฐานการใช้ชีวิตประจำวัน 2) สิทธิมนุษยชน 3) ความเสมอภาคทางเพศ 4) มรดกทางวัฒนธรรม 5) ชุมชน ศาสนาและกลุ่มชาติพันธุ์ ภายในพื้นที่โครงการและพื้นที่ส่วนที่เกี่ยวข้อง
ผลกระทบสูง	เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพที่เป็นอยู่ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพด้านสังคมในระดับสูง โดยมีผลกระทบที่เกิดขึ้น มากกว่า 2 ใน 5 กลุ่มต่อไปนี้ 1) พื้นฐานการใช้ชีวิตประจำวัน 2) สิทธิมนุษยชน 3) ความ

ระดับความรุนแรง	เกณฑ์การพิจารณา
	เสมอภาคทางเพศ 4) มรดกทางวัฒนธรรม 5) ชุมชน ศาสนาและกลุ่มชาติพันธุ์ ภายในพื้นที่โครงการและพื้นที่ส่วนที่เกี่ยวข้อง

ประยุกต์ข้อมูลจาก:

1) <https://globalgoals.goldstandard.org/103-par-safeguarding-principles-requirements/>

ตารางที่ 4.3. ด้านเศรษฐกิจ

ระดับความรุนแรง	เกณฑ์การพิจารณา
ไม่มีผลกระทบ	ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบทางตรง/ทางอ้อมต่อด้านเศรษฐกิจภายในพื้นที่โครงการและพื้นที่ส่วนที่เกี่ยวข้อง
ผลกระทบต่ำ	เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจในระดับต่ำ ส่งผลกระทบด้านการสร้างรายได้และการสนับสนุนทางการเงินแก่ชุมชน <i>ไม่เกินร้อยละ 5</i> ที่อยู่ในพื้นที่โครงการและพื้นที่ส่วนที่เกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยเท่านั้น
ผลกระทบปานกลาง	เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจในระดับปานกลาง ส่งผลกระทบด้านการสร้างรายได้และการสนับสนุนทางการเงินแก่ชุมชน <i>ระหว่างร้อยละ 5 ถึง 50</i> ที่อยู่ในพื้นที่โครงการและพื้นที่ส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีผลกระทบเป็นวงกว้างมากยิ่งขึ้น
ผลกระทบสูง	เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจในระดับสูง ส่งผลกระทบด้านการสร้างรายได้และการสนับสนุนทางการเงินแก่ชุมชน <i>มากกว่าร้อยละ 50</i> ที่อยู่ในพื้นที่โครงการและพื้นที่ส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบเป็นวงกว้างถึงขนาดระดับจังหวัดหรือประเทศได้

ประยุกต์ข้อมูลจาก:

1) <https://globalgoals.goldstandard.org/103-par-safeguarding-principles-requirements/>

2) https://globalgoals.goldstandard.org/standards/203G_V1.0_AR_LUF_Risks-Capacities-Guideline.pdf

ขั้นตอนที่ 3: การเสนอแนวทางการบริหารจัดการผลกระทบด้านลบของโครงการ

เมื่อประเมินระดับความรุนแรงของผลกระทบด้านลบภายในโครงการเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หากผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำ ปานกลาง หรือสูง ผู้พัฒนาโครงการจะต้องเสนอแนวทางการบริหารจัดการผลกระทบด้านลบของโครงการนั้น ซึ่งต้องเสนอแนวทางการบริหารจัดการไม่ให้โครงการมีผลกระทบด้านลบ (Do-no-net-harm) โดยเสนอมาตรการ/แนวทางหรือวิธีการในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขความเสียหายที่อาจมีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สังคมหรือเศรษฐกิจอย่างละเอียดถี่ถ้วน ในแต่ละประเภทของผลกระทบหรือมีเอกสารหรือหลักฐานอ้างอิงประกอบเพื่อความชัดเจน โดยมีการระบุตัวแปรหรือตัวชี้วัดที่ต้องติดตามผลการป้องกันผลกระทบด้านลบของโครงการ ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาการดำเนินการ ความถี่ในการติดตามผล รวมถึงแสดงความคิดเห็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม อาทิ ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการตามมาตรการลดผลกระทบ

การติดตามผลการบริหารจัดการผลกระทบด้านลบของโครงการ

การติดตามผลการบริหารจัดการผลกระทบด้านลบของโครงการ ผู้พัฒนาโครงการจะต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานภายใต้แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดโดยเน้นที่วิธีการดำเนินการกิจกรรมของโครงการและการดำเนินการเพิ่มเติมที่ได้ระบุไว้ในช่วงสำหรับการขอขึ้นทะเบียนโครงการ และมีการรายงานผลหลังการดำเนินโครงการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการยื่นคำขอรับรองคาร์บอนเครดิต ไปจนถึงสิ้นสุดการดำเนินโครงการ และสามารถแนบเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้องมาได้ด้วยเช่นกัน

บทที่ 3 การประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.1 ที่มาและความสำคัญ

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง (Brundtland Report, 1987) โดยการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) ความครอบคลุมทางสังคม (Social Inclusion) และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนของประชาคมโลกในปัจจุบันภายใต้วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (2030 Agenda for Sustainable Development) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่ประเทศไทยและประเทศสมาชิกสหประชาชาติรวม 193 ประเทศ ร่วมรับรองในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 70 เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2558 ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก เพื่อให้เป็นกรอบการพัฒนาของโลกภายหลัง ปีพ.ศ. 2558 เพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) 17 เป้าหมาย ประกอบไปด้วย 169 เป้าหมายย่อย (SDG Targets) ที่มีความเป็นสากล เชื่อมโยงและเกื้อหนุนกัน และกำหนดให้มี 247 ตัวชี้วัด เพื่อใช้ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนา ดังรูปที่ 2 สำหรับการขับเคลื่อน SDGs ของประเทศไทย ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) เป็นกลไกระดับชาติเพื่อสนับสนุนให้แนวทางการพัฒนาประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนามีความครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและบูรณาการ เป็นไปตามข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน¹

¹ <https://sdgs.nesdc.go.th/exhibitions/brightleapforward2021/report2016-2020/>

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

รูปที่ 2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

ที่มา <https://sdgs.nesdc.go.th/เกี่ยวกับ-sdgs/>

โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย จะมีการกำหนดเป้าหมายย่อยและตัวชี้วัดที่แตกต่างกันไป มีรายละเอียดเบื้องต้นดังต่อไปนี้

GOAL 1. ขจัดความยากจน (No Poverty): ความยากจนเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากส่งผลกระทบในระยะยาวต่อการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์และขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งความยากจนไม่เพียงแต่หมายถึงความขัดสนทางด้านรายได้ในการดำรงชีพเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงวิถีชีวิตและความอยู่ดีมีสุขในทุกมิติตลอดช่วงชีวิตของมนุษย์ จึงทำให้การแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นวาระการพัฒนาหลักของหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย โดยการยุติความยากจนให้หมดสิ้นไปต้องดำเนินการให้ครอบคลุมอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะในประชากรกลุ่มเปราะบางที่มีความท้าทายในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการขั้นพื้นฐาน อีกทั้งยังมีข้อจำกัดในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงทางเศรษฐกิจและสังคม

ตัวอย่าง SDG1

เป้าหมายย่อย 1.1 : ขจัดความยากจนขั้นรุนแรงของประชาชนในทุกพื้นที่ให้หมดไป

- ตัวชี้วัด: สร้างรายได้/อาชีพให้กับชาวบ้านรอบพื้นที่โครงการ

GOAL 2. ขจัดความหิวโหย (Zero Hunger): ความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน เนื่องจากการมีพัฒนาการทางร่างกายและสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัย และการมีสุขภาพที่ดี จะช่วยสนับสนุนให้สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยอาหารที่บริโภคต้องมีความปลอดภัยและมีโภชนาการจำเป็นในระดับที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการเกิดภาวะทุพโภชนาการ โดยเฉพาะในกลุ่มคนยากจนและผู้ที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง อาทิ คนพิการ คนชรา และทารก เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความท้าทายในการเข้าถึงอาหารที่ปลอดภัยและมีโภชนาการในปริมาณที่เพียงพอ นอกจากนี้ ภาคเกษตรที่เป็นแหล่งผลิตอาหารสำคัญมีบทบาทอย่างมากในการสนับสนุนให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร จึงควรสนับสนุนให้มีระบบเกษตรกรรมยั่งยืนที่คำนึงถึงคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ความปลอดภัยของผู้บริโภค การเพิ่มผลิตภาพของภาคเกษตร ความสมดุลของระบบนิเวศ ความมั่นคงของฐานทรัพยากร และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติ และความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร

ตัวอย่าง SDG2

เป้าหมายย่อย 2.3 : เพิ่มผลิตภาพทางการเกษตรและรายได้ของผู้ผลิตอาหารรายเล็ก

- ตัวชี้วัด สนับสนุนการผลิต/รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากเกษตรกรรอบพื้นที่โครงการ

เป้าหมายย่อย 2.4 : สร้างหลักประกันว่าจะมีระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืน

- ตัวชี้วัด สนับสนุนการทำการเกษตรอย่างยั่งยืนของเกษตรกรรอบพื้นที่โครงการ

GOAL 3. สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good Health and Well-being): การส่งเสริมการมีสุขภาพะที่ดีสำหรับคนทุกช่วงวัย มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน โดยต้องดำเนินการอย่างจริงจังในทุกระดับ ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาคและประเทศ ผ่านการประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพและการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อความเจ็บป่วยเบื้องต้นอย่างถูกต้อง การกระจายบุคลากรด้านสาธารณสุขที่เพียงพอและครอบคลุม การสร้างระบบการบริการสุขภาพที่ทันสมัย เข้าถึงได้และมี

คุณภาพ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมในการรับมือภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ซึ่งเกิดจากโรคติดต่อและไม่ติดต่อ โรคอุบัติใหม่ อุตุนิเหตุ และสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่าง SDG3

เป้าหมายย่อย 3.5 : เสริมสร้างการป้องกันและการรักษาการใช้สารในทางที่ผิด ซึ่งรวมถึงการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิดและการใช้แอลกอฮอล์ในทางที่เป็นอันตราย

- ตัวชี้วัด สนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การเดินรณรงค์ป้องกันปัญหาเสพติด การอบรมให้ความรู้ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้เด็กและเยาวชน รวมถึงชุมชนรอบพื้นที่โครงการ

เป้าหมายย่อย 3.8 : บรรลุการมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า รวมถึงการป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน การเข้าถึงการบริการสาธารณสุขจำเป็นที่มีคุณภาพ และเข้าถึงยาและวัคซีนจำเป็นที่ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมีราคาที่สามารถซื้อหาได้

- ตัวชี้วัด สนับสนุนอุปกรณ์หรือจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น อุปกรณ์กีฬา ชุดยาและเวชภัณฑ์จำเป็น โครงการหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ แก่ชุมชนรอบพื้นที่โครงการ

GOAL 4. การศึกษาที่มีคุณภาพ (Quality Education): การศึกษาเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงจะช่วยยกระดับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ปิดช่องว่างทางสังคม สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 4 มุ่งเน้นสร้างหลักประกันว่าเด็กทั้งชายและหญิงสามารถเข้าถึงการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่าย เยาวชนและผู้ใหญ่สามารถเข้าถึงการฝึกอบรมทักษะอาชีพในราคาที่เหมาะสมอย่างเท่าเทียมกัน ขจัดความไม่เสมอภาคทางเพศและความเหลื่อมล้ำ ตลอดจนบรรลุการเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพอย่างถ้วนหน้า

ตัวอย่าง SDG4

เป้าหมายย่อยที่ 4.4 : เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน

- ตัวชี้วัด สนับสนุนการพัฒนาทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงานให้กับเยาวชน/ผู้ใหญ่รอบพื้นที่โครงการ

เป้าหมายย่อย 4.5 : ขจัดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพ

- ตัวชี้วัด สนับสนุนกิจกรรมด้านการศึกษา/การฝึกอาชีพให้กับเด็กและชาวบ้านรอบพื้นที่โครงการ

GOAL 5. ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender Equality): มุ่งดำเนินการเพื่อให้เกิดความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่มบทบาทของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน โดยกำหนดให้ทุกประเทศต้องยุติการกระทำที่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้หญิง การใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ และการล่วงละเมิดทางเพศ ส่งเสริมการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเพศหญิงให้มีสิทธิในการเลือกคู่ครองตามวัยที่เหมาะสม รวมทั้งมีสิทธิที่จะพัฒนาศักยภาพตนเองและเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการมีบทบาททางการเมืองและการทำงานของเพศหญิงอย่างเท่าเทียม

ตัวอย่าง SDG5

เป้าหมายย่อยที่ 5.5 : สร้างหลักประกันว่าผู้หญิงจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

- ตัวชี้วัด การคัดเลือกพนักงานโครงการต้องไม่มีการกำหนดเพศ หรือเพิ่มสัดส่วนของพนักงานผู้หญิง

GOAL 6. น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล (Clean Water and Sanitation): น้ำเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยการส่งเสริมการเข้าถึงบริการด้านน้ำและการสุขาภิบาล รวมทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน เป็นหนึ่งในวาระการพัฒนาสำคัญทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงน้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี จึงต้องผลักดันให้เกิดการบริหารจัดการน้ำอย่างมีคุณภาพ ทัวถึง และยั่งยืน ซึ่งครอบคลุมการเข้าถึงน้ำอุปโภคบริโภคเพียงพอและได้มาตรฐาน ส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพน้ำและการบำบัดน้ำเสียอย่างเป็นระบบ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ การบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ การปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศน์ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ ตลอดจนการขยายความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและเพิ่มการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ตัวอย่าง SDG6

เป้าหมายย่อยที่ 6.4 : เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในทุกภาคส่วนและสร้างหลักประกันว่าจะมีการใช้น้ำและจัดหาน้ำที่ยั่งยืน

- ตัวชี้วัด สนับสนุนน้ำใช้ให้กับเกษตรกร/การผลิตน้ำประปาให้กับชาวบ้าน

เป้าหมายย่อย 6.6 : ปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ รวมถึงภูเขา ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ แม่น้ำ ชั้นหินอุ้มน้ำ และทะเลสาบ

- ตัวชี้วัด สนับสนุนการปลูก/การรักษาป่า

GOAL 7. พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้ (Affordable and Clean Energy): พลังงานเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ และการดำเนินกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ซึ่งความต้องการใช้พลังงานมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การพึ่งพาแหล่งพลังงานที่ใช้แล้วหมดไปหรือพลังงานจากฟอสซิลที่สามารถจัดหาได้อย่างสะดวกและง่ายต่อการใช้งานในหลายกิจกรรม ส่งผลให้ภาคพลังงานมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุด และเป็นปัจจัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยเหตุนี้ พลังงานสะอาดโดยเฉพาะพลังงานหมุนเวียนจึงเป็นทางเลือกในการยกระดับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพลังงานไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและหาซื้อพลังงานหมุนเวียนได้ง่ายขึ้น สามารถยกระดับคุณภาพชีวิต รวมทั้งตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในภาคพลังงาน การเพิ่มบทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคแห่งการขับเคลื่อนด้วยไฟฟ้า

ตัวอย่าง SDG7

เป้าหมายย่อยที่ 7.2 : เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียน

- ตัวชี้วัด สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย

เป้าหมายย่อยที่ 7.3 : ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงาน

- ตัวชี้วัด กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/การใช้พลังงาน การลดความเข้มของการใช้พลังงานต่อหน่วยผลิตภัณฑ์ (energy intensity)

GOAL 8. งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent Work and Economic Growth): มุ่งส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ผ่านการยกระดับผลิตภาพแรงงาน และการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการผลิต โดยการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการ การสร้างงาน รวมถึงการดำเนินนโยบายเพื่อขจัดปัญหาแรงงานผิดกฎหมาย แรงงานทาส และการค้ามนุษย์ ซึ่งจะนำไปสู่การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคนภายใน ปีพ.ศ. 2573

ตัวอย่าง SDG8

เป้าหมายย่อยที่ 8.3 : ส่งเสริมนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สนับสนุนกิจกรรมที่มีผลิตภาพ การสร้างงานที่มีคุณค่า ความเป็นผู้ประกอบการ ความสร้างสรรค์และนวัตกรรม และให้การสนับสนุนการรวมตัวและการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อย ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ผ่านการเข้าถึงบริการทางการเงิน

- ตัวชี้วัด การสนับสนุนกิจกรรมที่มีผลิตภาพ การสร้างงานที่มีคุณค่า ความเป็นผู้ประกอบการ ความสร้างสรรค์และนวัตกรรม และให้การสนับสนุนการรวมตัวและการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อย ขนาดเล็ก และขนาดกลางรอบพื้นที่โครงการ

เป้าหมายย่อยที่ 8.9 ออกแบบและใช้นโยบายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งช่วยสร้างงานและส่งเสริมวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

- ตัวชี้วัด สนับสนุนการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนรอบพื้นที่โครงการ

GOAL 9. อุตสาหกรรม นวัตกรรม และ โครงสร้างพื้นฐาน (Industry, Innovation and Infrastructure): การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ดีและมีการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ออกมาสู่สังคมอย่างต่อเนื่องได้กลายเป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานที่ดี โดยเฉพาะด้านการคมนาคมและขนส่ง จะช่วยให้การเดินทางระหว่างประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ทำได้ง่ายขึ้น นำไปสู่การแลกเปลี่ยนสินค้าและองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นในสังคมอย่างทั่วถึง ขณะที่การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคมมากขึ้น อาทิ การพัฒนาเทคโนโลยีประหยัดพลังงาน การพัฒนาเทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการใช้ชีวิตและการทำธุรกิจ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและการส่งเสริมนวัตกรรมดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงมิติการกระจายโอกาสการ

เข้าถึงให้ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มทั้งผู้พิการและผู้สูงอายุ รวมไปถึงการทำให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพได้อย่างครอบคลุมและเท่าเทียม

ตัวอย่าง SDG9

เป้าหมายย่อยที่ 9.4 ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและปรับปรุงอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

- ตัวชี้วัด มีการออกแบบและดำเนินงานโครงการที่ช่วยลดการใช้วัตถุดิบ/การใช้พลังงาน/การใช้น้ำ/ลดปริมาณของเสีย/ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหน่วยผลิตภัณฑ์

เป้าหมายย่อยที่ 9.5 : เพิ่มทุนการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ยกระดับขีดความสามารถทางเทคโนโลยีของภาคอุตสาหกรรมในทุกประเทศ

- ตัวชี้วัด มีแผนงาน/การดำเนินงานด้านการวิจัยและพัฒนาที่จะทำให้เกิดการผลิตอย่างยั่งยืน

GOAL 10. ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced Inequality): ประเทศไทยมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ทั้งด้านรายได้ ความมั่งคั่ง โอกาสการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ โครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและทรัพยากรที่จำเป็น และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำดังกล่าวเป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ความเหลื่อมล้ำจึงเป็นประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของไทยมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโลกอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่เสมอภาคระหว่างกลุ่มคน อันนำมาซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ชัดเจนมากขึ้นในสังคม

ตัวอย่าง SDG10

เป้าหมายย่อยที่ 10.1 : บรรลุการเติบโตอย่างก้าวหน้าและยั่งยืนของรายได้ของประชากรที่อยู่ในกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 40% ให้มีอัตราสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

- ตัวชี้วัด มีการจ้างงาน/สร้างอาชีพ/รายได้ให้กับผู้มีรายได้น้อยรอบพื้นที่โครงการ

GOAL 11. เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities): ความเป็นเมืองกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยสหประชาชาติคาดการณ์ว่าภายในปี พ.ศ. 2593 ประชากร

โลกที่อาศัยในเขตเมืองจะมีมากถึงร้อยละ 68 ของจำนวนประชากรทั่วโลก หรือที่จำนวน 6.7 พันล้านคน เนื่องจากเมืองเป็นแหล่งสำคัญของการจ้างงาน มีความพร้อมด้านระบบสาธารณสุข และการคมนาคมขั้นพื้นฐาน และมีสวัสดิการสังคมต่างๆ รองรับ ดังนั้น การทำให้เมืองที่อยู่อาศัย มีคุณภาพ มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีความปลอดภัย และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญ นอกจากนี้ การพัฒนาเมืองจะต้องคำนึงถึงมิติความแตกต่างทางสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาที่คำนึงถึงกลุ่มเปราะบาง อาทิ ผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และผู้มีรายได้น้อย ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในเมืองได้อย่างมีคุณภาพ และเข้าถึงบริการพื้นฐานต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียม

ตัวอย่าง SDG11

เป้าหมายย่อยที่ 11.2 : เข้าถึงระบบคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืน เข้าถึงได้ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้

- ตัวชี้วัด สร้างหรือสนับสนุนระบบขนส่งสาธารณะที่ประชาชนเข้าถึงได้สะดวก มีความปลอดภัย

เป้าหมายย่อยที่ 11.6 : ลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมต่อหัวประชากรในเขตเมือง

- ตัวชี้วัด มีกิจกรรมที่ช่วยลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมต่อประชากรในเขตเมือง เช่น การลดมลพิษอากาศโดยการเปลี่ยนรถโดยสารจากที่ใช้น้ำมันดีเซล เป็นเชื้อเพลิงเป็นรถยนต์ไฟฟ้า

เป้าหมายย่อยที่ 11.7 : จัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียว ที่ปลอดภัยครอบคลุมและเข้าถึงได้ โดยถ้วนหน้า

- ตัวชี้วัด จัดให้มีพื้นที่สาธารณะสีเขียว หรือสนับสนุนการดูแลรักษา/การเพิ่มพื้นที่สาธารณะสีเขียว

GOAL 12. การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Responsible Consumption and Production): มีความสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ตระหนักถึงต้นทุนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและบริการของบริษัท องค์กร ตลอดจนกรอบคิดและพฤติกรรมของประชาชน ให้มีความสอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ ผ่านการดำเนินงานอย่างบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม ตั้งแต่ระดับ

นโยบายตลอดจนการนำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่อย่างครอบคลุมและเป็นรูปธรรมในประเด็นต่าง ๆ อาทิ การกำหนดให้มีแผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศ การลดการสูญเสียและขยะอาหารตลอดห่วงโซ่อุปทาน การจัดการของเสียและสารเคมีอย่างถูกวิธีเพื่อลดมลพิษที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม การลดของเสียโดยสนับสนุนหลักปฏิบัติในการลดการใช้ การใช้ซ้ำและการนำกลับมาใช้ใหม่ (Reduce, Reuse, Recycle: 3Rs) การประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อยกระดับการผลิตและการบริโภค การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงการส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดเพื่อขับเคลื่อนประเทศในระยะยาว

ตัวอย่าง SDG12

เป้าหมายย่อยที่ 12.3 : ลดการสูญเสียอาหารจากกระบวนการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว

- ตัวชี้วัด มีการออกแบบ/ปรับปรุงกระบวนการผลิตของโครงการให้ลดการสูญเสียอาหารจากกระบวนการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว

เป้าหมายย่อยที่ 12.5 : ลดการเกิดของเสียโดยให้มีการป้องกัน การลดการแปรรูป เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ และการนำกลับมาใช้ซ้ำ

- ตัวชี้วัด มีการออกแบบ/ปรับปรุงกระบวนการผลิตของโครงการให้ลดการเกิดของเสีย (reduce)/นำของเสียกลับมาใช้ซ้ำ (reuse)/นำกลับคืน (recycle)

GOAL 13. การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Action): การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นความท้าทายสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของฤดูกาล การเกิดภัยพิบัติ การสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต ตลอดจนการเปลี่ยนรูปแบบการกระจายของเชื้อโรคและพาหะนำโรค โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ คือ ก๊าซเรือนกระจก ซึ่งมีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) และมีเทน (CH₄) ที่มีแหล่งกำเนิดหลักมาจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิลจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์ เป็นองค์ประกอบสำคัญ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักของการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีความถี่และมีความรุนแรงมากขึ้น ก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างมากต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง

โดยเฉพาะในระดับชุมชนและท้องถิ่นที่ยังมีขีดความสามารถด้านการรับมือกับภัยพิบัติที่จำกัด ซึ่งประชาคมโลกได้ร่วมกันหารือถึงแนวทางความร่วมมือเพื่อร่วมกันลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และได้พัฒนามาเป็นความตกลงปารีส (Paris Agreement) เพื่อควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลก เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวและฟื้นตัวจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมการพัฒนาแบบคาร์บอนต่ำที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการผลิตอาหาร และทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อสนับสนุนแนวทางการพัฒนาแบบคาร์บอนต่ำ มีภูมิคุ้มกันและสามารถฟื้นตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งประเทศไทยได้ร่วมให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2559

ผู้พัฒนาโครงการต้องระบุ

- ตัวชี้วัด ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่คาดว่าจะลดหรือกักเก็บได้จากการดำเนินโครงการลดก๊าซเรือนกระจก

นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มตัวชี้วัดอื่นๆ ได้

ตัวอย่าง SDG13

เป้าหมายย่อยที่ 13.2 : บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์

- ตัวชี้วัด ปริมาณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินมาตรการอื่นๆ

GOAL 14. ทรัพยากรทางทะเล (Life Below Water): มหาสมุทรและทะเลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก ไม่ว่าจะเป็นวัฏจักรฝน น้ำดื่ม ภูมิอากาศ ชายฝั่ง รวมถึงแหล่งอาหารและกิจกรรมต่าง ๆ ล้วนเกี่ยวข้องกับมหาสมุทรและทะเล ด้วยเหตุนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรในมหาสมุทรและทะเลจึงมีความซับซ้อนและมีความเกี่ยวข้องกับมิติสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม กฎระเบียบและกฎหมายระหว่างประเทศ ในส่วนของประเทศไทยมีพื้นที่ทะเลและชายฝั่ง คิดเป็นร้อยละ 60 ของอาณาเขตทางบก ครอบคลุม 23 จังหวัด ทรัพยากรทางทะเลเหล่านี้ได้สร้างประโยชน์มหาศาลในการหล่อเลี้ยงชีวิต และยังเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ปัญหาท้องทะเลไทยที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มลพิษทางทะเล ปรากฏการณ์ทะเลกรด (Ocean Acidification) การกัดเซาะชายฝั่ง ปริมาณสัตว์ทะเลลดลง รวมถึงด้านการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทะเลและชายฝั่ง ได้แก่ ปัญหาการ

ทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และการควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated (IUU) Fishing) และการทำประมงพื้นบ้าน จากความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นกับมหาสมุทรและท้องทะเล จึงเป็นที่มาของการดำเนินการภายใต้ SDG 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยประเทศไทยได้บูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทรัพยากรท้องทะเลไทยฟื้นฟูกลับสู่ความสมบูรณ์ รวมถึงปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกมิติด้านการพัฒนา เพื่อสร้างความยั่งยืนของท้องทะเลไทยให้คงอยู่ต่อไปในอนาคต

ตัวอย่าง SDG14

เป้าหมายย่อยที่ 14.2 : บริหารจัดการและปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

- ตัวชี้วัด สนับสนุนกิจกรรมที่ช่วยปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

เป้าหมายย่อยที่ 14.5 : การอนุรักษ์พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ 10

- ตัวชี้วัด สนับสนุนกิจกรรมที่ช่วยอนุรักษ์พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง โดยขนาดพื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ ต้องคิดเป็นอย่างน้อยร้อยละ 10 ของพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งทั้งหมด

GOAL 15. ระบบนิเวศบนบก (Life on Land): การพัฒนาเศรษฐกิจในศตวรรษที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่อความสมดุลของระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ การใช้สารเคมีเกินขนาดในภาคการเกษตร แบบแผนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมลพิษและก๊าซเรือนกระจก การขยายตัวของเขตเมืองที่รุกล้ำเข้าไปในพื้นที่ป่าไม้ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ อีกทั้งพฤติกรรมการใช้บริโภคของมนุษย์ที่มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของที่ดินและระบบนิเวศบนบก ส่งผลให้สิ่งมีชีวิตต้องสูญพันธุ์ สูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัย หรืออยู่ในสถานภาพที่มีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ จึงมีความพยายามทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศเพื่ออนุรักษ์ ปันฟูทรัพยากรป่าไม้และระบบนิเวศบนบก รวมถึงปกป้อง คุ้มครองพันธุ์พืชและสัตว์ไม่ให้สูญพันธุ์จากการถูกคุกคามโดยมนุษย์และการถูกรุกรานโดยชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเพื่อให้คงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน เท่าเทียม และเป็นธรรม บนแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรที่ยั่งยืน โดยบูรณาการมูลค่าของระบบนิเวศและความ

หลากหลายทางชีวภาพเข้าไปสู่กระบวนการจัดทำแผนและยุทธศาสตร์การพัฒนา และบัญชีประชาชาติ นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการระดมทรัพยากรจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินการด้านการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศบนบก

ตัวอย่าง SDG15

เป้าหมายย่อยที่ 15.1 สร้างหลักประกันว่าจะมีการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ระบบนิเวศบนบกและในน้ำจืดในแผ่นดิน

- ตัวชี้วัด การสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์/ฟื้นฟูระบบนิเวศบนบกและในน้ำจืดในแผ่นดิน หรือการสนับสนุนกิจกรรมเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ดินทั้งหมด

เป้าหมายย่อยที่ 15.2 ส่งเสริมการดำเนินการด้านการบริหารจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน

- ตัวชี้วัด การสนับสนุนการดำเนินการด้านการบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน

GOAL 16. ความสงบสุข ยุติธรรม และสถาบันเข้มแข็ง (Peace and Justice Strong Institutions): สังคมที่สงบสุขจะต้องมีความมั่นคง มีสันติภาพ ประชาชนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันภายใต้หลักสิทธิมนุษยชน และมีระบบการปกครองบนพื้นฐานของหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 16 มุ่งเน้นการตัดวงจรความขัดแย้ง การข่มเหง การแสวงหาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ การใช้ความรุนแรงและการทรมานทุกรูปแบบ เพื่อสร้างความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน และสร้างหลักประกันว่าทุกคนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียม มีกระบวนการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม และมีส่วนร่วมในทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาเชิงสถาบันให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวอย่าง SDG16

ตัวชี้วัด ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การรณรงค์ การจัดงานเสวนา การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

GOAL 17. ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships to achieve the Goal): มุ่งยกระดับหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก โดยเฉพาะความร่วมมือหลายภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ผ่านการระดมทุนที่เป็นตัวเงิน เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อสนับสนุนประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดในการดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ตามความต้องการ จนสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวอย่าง SDG17

เป้าหมายย่อยที่ 17.7 ส่งเสริมการพัฒนา การถ่ายทอด และการเผยแพร่เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

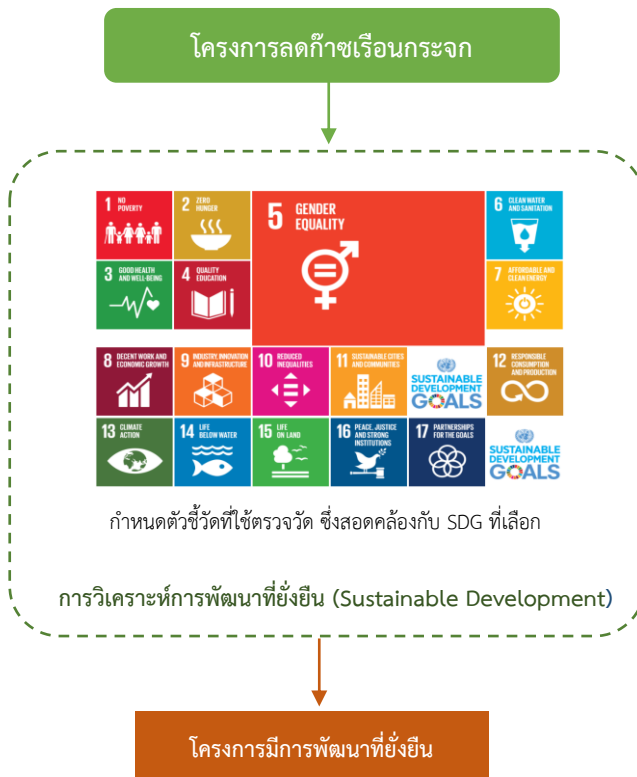
- ตัวชี้วัด กิจกรรม/จำนวนเงินสนับสนุนการส่งเสริมการพัฒนา การถ่ายทอด และการเผยแพร่เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายย่อยที่ 17.17 สนับสนุนและส่งเสริมหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม

- ตัวชี้วัด กิจกรรม/จำนวนเงินสนับสนุนและส่งเสริมหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาครัฐ-ภาคเอกชน และประชาสังคม

3.2 แนวปฏิบัติเพื่อประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืน

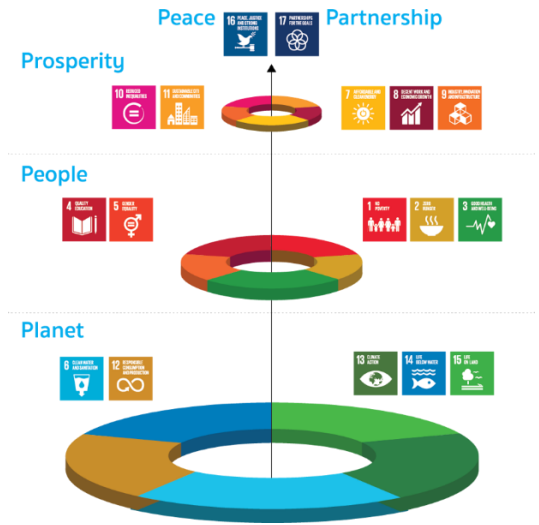
โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (T-VER) มาตรฐานขั้นสูง จะต้องมีส่วนช่วยส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยอีกอย่างน้อย 2 ข้อ นอกเหนือจาก GOAL 13. การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (SDG13: Climate Action) เพื่อเป็นการส่งเสริมผลประโยชน์เพิ่มเติมจากการพัฒนาโครงการ และเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่เข้าใจตรงกันระหว่างผู้พัฒนาโครงการและผู้ให้การสนับสนุนโครงการ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง และมีการติดตาม รายงานผลอย่างมีระบบและชัดเจนตลอดระยะเวลาโครงการ แสดงดังรูปที่ 3

รูปที่ 3 การวิเคราะห์การพัฒนาที่ยั่งยืน (Creagy, 2022)

เพื่อแสดงให้เห็นว่าโครงการมีผลประโยชน์นอกเหนือจากการลดก๊าซเรือนกระจก อีกทั้งเพื่อให้ง่ายต่อการแสดงจุดเด่นของโครงการทางด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน และใช้ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนา จึงมีการแบ่งกลุ่มการแสดงผลออกเป็น 5 มิติ (ตามการจัดกลุ่ม SDGs) ดังรูปที่ 4 คือ

- 1) มิติการพัฒนานคน (People) ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของผู้คน การจัดการปัญหาความยากจนและความหิวโหย และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- 2) มิติสิ่งแวดล้อม (Planet) ให้ความสำคัญกับการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเพื่อรุ่นต่อไป
- 3) มิติเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ให้ความสำคัญกับความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสอดคล้องกับธรรมชาติ
- 4) มิติสันติภาพและความยุติธรรม (Peace) ให้ความสำคัญกับสันติภาพ สถาบันที่เข้มแข็ง และความยุติธรรม ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีสังคมที่สงบสุข และไม่แบ่งแยก
- 5) มิติความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ให้ความสำคัญกับความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน

รูปที่ 4 การจัดกลุ่มการพัฒนาที่ยั่งยืน

ที่มา: <https://www.sdgmovement.com/2017/06/01/goals/>

การพิจารณาเพื่อคัดเลือกมิติและตัวชี้วัดย่อยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมภายใต้โครงการ T-VER แบบมาตรฐานขั้นสูง จึงมีความเป็นไปได้หลากหลายขึ้นอยู่กับกิจกรรมของโครงการ ความเชื่อมโยงที่เกี่ยวข้องของกิจกรรมโครงการกับสภาพสิ่งแวดล้อมรอบโครงการ ทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคม ผู้พัฒนาโครงการอาจจะใช้แนวทางในการคัดเลือกตัวชี้วัดที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่โครงการ รวมถึงการกำหนดลำดับความสำคัญ

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาและความเปราะบางเฉพาะในพื้นที่โครงการ ในระดับท้องถิ่นหรือระดับภูมิภาค เทียบกับมิติการพัฒนาที่ยั่งยืน)สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม (และทั่วทั้ง 5 มิติการแสดงผลการพัฒนาที่ยั่งยืน (5Ps: People, Planet, Prosperity, Peace and Partnership (ได้แก่ พัฒนาคคน สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และความมั่งคั่ง สันติภาพและความยุติธรรม และความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา)

ขั้นตอนที่ 3หารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งฝ่ายผู้พัฒนาโครงการ หน่วยงานต่างๆ รวมถึงชุมชนในพื้นที่ เกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ทางโครงการสามารถจะช่วยสนับสนุนได้ โดยพิจารณาจาก 3 มิติหลัก ได้แก่

- 1) มิติความสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ (ขั้นตอนที่ 1)
- 2) มิติความเปราะบางหรือปัญหาเร่งด่วนในพื้นที่ (ขั้นตอนที่ 2)
- 3) มิติความเชื่อมโยงของกิจกรรมโครงการ ความพร้อมและสามารถในการสนับสนุนการดำเนินการติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 4 ระบุตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องจากรายการตัวชี้วัดในส่วนที่ 3 ของเครื่องมือนี้ โดยพิจารณาตัวชี้วัดระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศ และยืนยันความเป็นไปได้ในการตรวจวัดและ/หรือตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

ขั้นตอนที่ 5 วางแผนการติดตามและประเมินผลที่จะสอดคล้องกับตัวชี้วัด SDGs ที่โครงการได้ระบุไว้ในขั้นตอนที่ 4

นอกจากนี้ ผู้พัฒนาโครงการยังสามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือหรือแนวทางปฏิบัติที่ได้รับการพัฒนาโดยหน่วยงานอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.3 ตัวชี้วัด การประเมินและการติดตามผล

3.3.1 ตัวชี้วัด

ในแต่ละเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจะมีการกำหนดเป้าหมายย่อยและตัวชี้วัดที่มีรายละเอียดและออกแบบมาเพื่อใช้ในการติดตามความก้าวหน้าในระดับโลก ซึ่งผู้พัฒนาโครงการสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทภายในประเทศไทยและระดับโครงการ เพื่อให้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถใช้ประโยชน์ได้จริงในระดับพื้นที่ประเทศไทยและสะท้อนสาระสำคัญของเป้าหมายได้อีกด้วย

ข้อควรพิจารณาที่สำคัญในการกำหนดขอบเขตตัวชี้วัดที่จะเลือกขึ้นมาเพื่อทำการติดตามผล ผู้พัฒนาโครงการควรคำนึงถึง

- 1) จุดประสงค์ของตัวชี้วัดที่ต้องการติดตาม เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและนำไปสู่การรายงานการติดตามการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายของการดำเนินโครงการ
- 2) ตัวชี้วัดที่ต้องการติดตามควรให้ข้อมูลที่มีความชัดเจนมากเพียงพอ อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดที่ต้องการติดตามอาจมีพารามิเตอร์ในการติดตามหลายตัว ผู้พัฒนาโครงการควรระบุวิธีการวัดปริมาณอย่างชัดเจนและมีเอกสารอ้างอิงประกอบ
- 3) ตัวชี้วัดที่ต้องการติดตามควรจับคู่อย่างชัดเจนกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกัน ตามแนวทางที่เป็นมาตรฐาน
- 4) ตัวชี้วัดที่ต้องการติดตามอาจมีความแตกต่างจากตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับสากล ผู้พัฒนาโครงการสามารถเลือกตัวชี้วัดที่ต้องการติดตามโดยพิจารณาจากบริบทในท้องถิ่น ความพร้อมใช้งานของข้อมูล หรือเกณฑ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามแต่ละประเทศหรือภูมิภาคได้
- 5) การเลือกตัวชี้วัด ควรเปิดโอกาสให้ทั้งการติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นก่อน(ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น) และการติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลัง (ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง)

3.3.2 การประเมินและการติดตามผล

การประเมินและติดตามผล ถือเป็นส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน เนื่องจากทำให้ทราบถึงความก้าวหน้า รวมทั้งช่วยกำกับทิศทางการดำเนินโครงการ โดยผู้พัฒนาโครงการจำเป็นต้องมีการประเมินและติดตามผลทั้งก่อนและระหว่างการดำเนินโครงการจนสิ้นสุดการดำเนินโครงการ เพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงและผลประโยชน์ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ โดยมีรายละเอียดในแต่ละช่วงการประเมินดังนี้

ก่อนการดำเนินโครงการ: ผู้พัฒนาโครงการทำการค้นหา สํารวจและวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมด เพื่อใช้เป็นข้อมูลยื่นเสนอต่อ อบก. ในการพิจารณา และสามารถแนบเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้องมาได้ด้วยเช่นกัน

ระหว่าง-สิ้นสุดการดำเนินโครงการ: ผู้พัฒนาโครงการจะต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานภายใต้โครงการที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ได้ทำการเลือกไว้ก่อนก่อนดำเนินโครงการ โดยจะต้องมีการอธิบายวิธีการติดตามผลตัวชี้วัดนี้ ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ อาทิ การใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ การลงพื้นที่สํารวจสอบถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือวิธีการตามที่ อบก. เห็นสมควร และมีการรายงานผลหลังการดำเนินโครงการเป็น รายปี (หรือขึ้นอยู่กับประเภทของแต่ละโครงการ และ/หรือขึ้นอยู่กับพิจารณาของ อบก. โดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญต่างๆ อาทิ ขนาดของโครงการ ผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย) เพื่อใช้เป็นข้อมูลยื่นเสนอต่อ อบก. ในการพิจารณาถึงความเปลี่ยนแปลงระหว่างก่อนและหลังดำเนินการ ไปจนถึงสิ้นสุดการดำเนิน และสามารถแนบเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้องมาได้ด้วยเช่นกัน

โดยสรุปขั้นตอนการประเมินและการติดตามผลการพัฒนาที่ยั่งยืน มีดังต่อไปนี้

การประเมินและการติดตามผลการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำหรับการขอขึ้นทะเบียนโครงการ)

ขั้นตอนที่ 1:

- 1) ผู้พัฒนาโครงการศึกษารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ปัญหาที่มาและความสำคัญ รวมถึงความเปราะบางเฉพาะในพื้นที่โครงการ ในระดับท้องถิ่น ภูมิภาคหรือประเทศ เทียบกับมิติการพัฒนาที่ยั่งยืน (ด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม) และทั่วทั้ง 5 มิติการแสดงผลการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งฝ่ายผู้พัฒนาโครงการ

หน่วยงานต่างๆ รวมถึงชุมชนในพื้นที่ เกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ทางโครงการสามารถช่วยสนับสนุนได้

2) ผู้พัฒนาโครงการระบุตัวชีวิตที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาตัวชีวิตระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศ และยืนยันความเป็นไปได้ในการตรวจวัดและ/หรือตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ (ไม่จำกัดตัวชีวิตและเป้าหมายย่อยในการพิจารณา แต่ตัวชีวิตและเป้าหมายย่อยเหล่านั้นจะต้องแตกต่างกันในเป้าหมายหลักอีกอย่างน้อย 2 ข้อ นอกเหนือจากเรื่องการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือ SDG13)

ขั้นตอนที่ 2: ผู้พัฒนาโครงการอธิบายรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากในขั้นตอนที่ 1 และแสดงชุดข้อมูลตัวชีวิตที่มีอยู่ในปัจจุบัน พร้อมแนบเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3: ผู้พัฒนาโครงการอธิบายรายละเอียดมาตรการติดตามและตรวจสอบผลการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการระบุถึงแนวทางการดำเนินการ ตัวแปรหรือตัวชีวิตที่เกี่ยวข้อง วิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้ และความถี่ในการติดตามผล

การประเมินและการติดตามผลการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำหรับการขอรับรองคาร์บอนเครดิตไปจนถึงสิ้นสุดโครงการ)

ขั้นตอนที่ 1: ผู้พัฒนาโครงการทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวชีวิต และสอดคล้องกับระยะเวลาตามที่ได้รายงานไปช่วงการขอขึ้นทะเบียนโครงการ

ขั้นตอนที่ 2: ผู้พัฒนาโครงการอธิบายผลจากการดำเนินงานภายในรอบรายงานที่เกิดขึ้น พร้อมแสดงชุดข้อมูลตัวชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3: รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจาก อบก. พร้อมดำเนินงานต่อเนื่องจนจบระยะเวลาตามที่โครงการกำหนด

บทที่ 4 รายงาน SD & Safeguards

4.1 รายงานการประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืนและการป้องกันผลกระทบด้านลบ (SD & Safeguards Assessment Report)

ผู้พัฒนาโครงการจะต้องทำการประเมินผลกระทบด้านลบของโครงการและเป้าหมายการสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ*ก่อนขอขึ้นทะเบียนโครงการ* หากโครงการมีแนวโน้มอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ ผู้พัฒนาโครงการจะต้องมีมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบนั้น โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรการติดตามที่เหมาะสม โดย อบก. กำหนดให้ผู้พัฒนาโครงการส่ง **รายงานการประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืนและการป้องกันผลกระทบด้านลบ (SD & Safeguards Assessment Report)** ซึ่งสามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้จากเว็บไซต์โครงการ Premium T-VER ของ อบก. โดย อบก. จะเป็นผู้ตรวจสอบรายงาน และภายในรายงานจะมีส่วนที่เกี่ยวข้องสำหรับการขอขึ้นทะเบียนโครงการดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโครงการด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ (*ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ*)

- โครงการอธิบายถึงข้อมูลทั่วไปของโครงการในทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ
- โครงการระบุข้อกฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องที่ต้องปฏิบัติตามทั้ง 3 ด้าน เช่น ข้อกฎหมาย ข้อบังคับ ค่ามาตรฐาน ข้อกำหนด เป็นต้น

ส่วนที่ 2 การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals)

2.1 การประเมินการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.2 มาตรการติดตามผลการพัฒนาที่ยั่งยืน

- โครงการต้องมีส่วนช่วยสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างน้อย 2 ข้อ นอกเหนือจาก ข้อ 13. การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (SDG13: Climate Action)
- โครงการอธิบายถึงตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ได้ทำการเลือกไว้ และแสดงถึงชุดข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบัน พร้อมแนบเอกสารประกอบ

ส่วนที่ 3 การประเมินและป้องกันผลกระทบด้านลบ (Do-no-net-harm)

3.1 การประเมินผลกระทบและป้องกันผลกระทบด้านลบ

3.2 มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบเชิงลบ

- โครงการระบบมาตรการที่ต้องติดตามตามกฎหมายหรือข้อบังคับ เช่น ตัวชี้วัด ค่ามาตรฐาน ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เป็นต้น
- หากโครงการมีโอกาสที่จะเกิดผลกระทบด้านลบ ผู้พัฒนาโครงการระบุความรุนแรงของผลกระทบ อธิบายรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้นภายในโครงการ

4.2 รายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืนและการป้องกันผลกระทบด้านลบ (SD & Safeguards Monitoring Report)

ตามที่ผู้พัฒนาโครงการได้ทำการประเมินและจัดทำรายงานการประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืนและการป้องกันผลกระทบด้านลบ ในขั้นตอนก่อนการขอขึ้นทะเบียนโครงการไปแล้วนั้น ผู้พัฒนาโครงการต้องมีการดำเนินการติดตามตามมาตรการที่ระบุไว้อย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ขอรับรองคาร์บอนเครดิต เมื่อผู้พัฒนาโครงการประสงค์จะขอรับรองคาร์บอนเครดิต ต้องดำเนินการจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืนและการป้องกันผลกระทบด้านลบ (SD & Safeguards Monitoring Report) ตามแบบฟอร์มที่ อบก. กำหนด ซึ่งสามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้จากเว็บไซต์โครงการ Premium T-VER โดย อบก. จะเป็นผู้ตรวจสอบรายงาน

รายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืนและการป้องกันผลกระทบด้านลบ (SD & Safeguards Monitoring Report) โครงการจะต้องระบุผลการติดตามตัวแปรหรือตัวชี้วัดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน และการป้องกันผลกระทบด้านลบ ที่ได้ดำเนินการไปในช่วงระยะเวลาที่ขอการรับรองคาร์บอนเครดิตครั้งนั้นๆ โดยแนบเอกสารหลักฐานประกอบ

ภาคผนวก

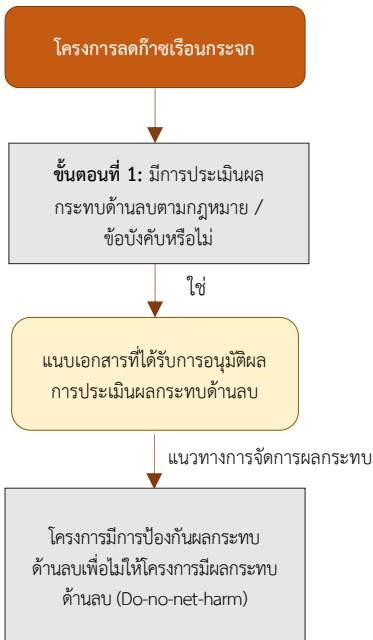
ตัวอย่างโครงการ

ตัวอย่างที่ 1: โครงการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน (ชีวมวล อาทิ แกลบ ชานอ้อย) โดยมีกำลังผลิตอยู่ที่ 9.5 เมกะวัตต์

คำอธิบายตัวอย่างโครงการโดยย่อ: โครงการมีการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน (อาทิ แกลบ ชานอ้อย) โดยมีกำลังผลิตอยู่ที่ 9.5 เมกะวัตต์ และพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตได้จำหน่ายให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินผลกระทบด้านลบว่าเป็นไปตามกฎหมาย/ข้อบังคับหรือไม่:

โครงการต้องประเมินผลกระทบด้านลบตามกฎหมาย/ข้อบังคับ ได้แก่ “ระเบียบ กกพ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำรายงานประเมินผลหลักการปฏิบัติ และรายงานผลการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติ สำหรับการประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า พ.ศ. 2565”

เนื่องจากมีข้อกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงไฟฟ้าที่มีกำลังการผลิตต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ จะต้องมีการจัดทำ “รายงานประมวลผลหลักการปฏิบัติขั้นสุดท้าย” สำหรับโรงไฟฟ้าที่มีกำลังการผลิตติดตั้งต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ กรณีการผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงชีวมวล (ประเภทเชื้อเพลิงแข็ง)

ดังนั้นโครงการนี้ที่มีกำลังผลิตไฟฟ้าอยู่ที่ 9.5 เมกะวัตต์ สามารถแนบ “รายงานประมวลผลหลักการปฏิบัติ” ที่ได้รับการอนุมัติผลการประเมินเป็นหลักฐานในการยืนยันว่าโครงการมีการป้องกันผลกระทบด้านลบ

แนวทางการประเมินการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนอกเหนือ SDG13	รายละเอียดตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องดำเนินการติดตามผล
เป้าหมายที่ 7: พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้ เป้าหมายย่อย 7.2 เพิ่มสัดส่วนของพลังงานหมุนเวียนในสัดส่วนพลังงาน	ตัวชี้วัด: สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย	- ปริมาณพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนที่โครงการผลิตได้สุทธิ โดยรายงานข้อมูลการตรวจวัดเป็นรายเดือน และสรุปผลเป็นรายปี - ปริมาณพลังงานไฟฟ้าจากระบบสายส่งที่ใช้ในการดำเนินโครงการ โดยรายงานข้อมูลการตรวจวัดเป็นรายเดือน และสรุปผลเป็นรายปี
เป้าหมายที่ 8 งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ เป้าหมายย่อย 8.3 ส่งเสริมนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สนับสนุนกิจกรรมที่มีผลผลิตภาพ การสร้างงานที่มีคุณค่า ความเป็นผู้ประกอบการ ความสร้างสรรค์และนวัตกรรม และการสนับสนุนการรวมตัวและการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อย ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ผ่านการเข้าถึงบริการทางการเงิน	ตัวชี้วัด การสนับสนุนกิจกรรมที่มีผลผลิตภาพ การสร้างงานที่มีคุณค่า ความเป็นผู้ประกอบการ ความสร้างสรรค์และนวัตกรรม และให้การสนับสนุนการรวมตัวและการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อย ขนาดเล็ก และขนาดกลางรอบพื้นที่โครงการ	- สัดส่วนการจ้างงานนอกระบบ (เช่น ผู้รับเหมาในพื้นที่ ลูกจ้างรายวัน) ต่อการจ้างงานทั้งหมดของโครงการ โดยรายงานข้อมูลการจ้างงานเป็นรายเดือนและสรุปผลเป็นรายปี
เป้าหมายที่ 9: อุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน เป้าหมายย่อย 9.4 ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและปรับปรุงอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน	ตัวชี้วัด: มีการออกแบบและดำเนินงานโครงการที่ช่วยลดการใช้วัตถุดิบ/การใช้พลังงาน/การใช้ น้ำ/ลดปริมาณของเสีย/ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหน่วยผลิตภัณฑ์	- ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหน่วยผลิตภัณฑ์เมื่อเทียบกับก่อนดำเนินโครงการ โดยรายงานข้อมูลเป็นรายเดือนและสรุปผลเป็นรายปี

ตัวอย่างที่ 2: โครงการเปลี่ยนอุปกรณ์ไฟส่องสว่างภายในโรงงานเป็นประเภท LED

คำอธิบายตัวอย่างโครงการโดยย่อ: โรงงานมีเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานภายในโรงงาน และช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยการเปลี่ยนเป็นอุปกรณ์ส่องสว่างประเภท LED ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าน้อยกว่าเดิม

การป้องกันผลกระทบด้านลบของโครงการ (Safeguards)

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินผลกระทบด้านลบว่าเป็นไปตามกฎหมาย/ข้อบังคับหรือไม่:

โครงการไม่มีการประเมินผลกระทบด้านลบตามกฎหมายหรือข้อบังคับ

โครงการไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายว่าด้วยส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินระดับผลกระทบด้านลบของโครงการ

แบบประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น

ด้านของความเสี่ยง	ประเด็นคำถามสำหรับจัดระดับความเสี่ยงโครงการ	คำอธิบายอย่างย่อสำหรับประเด็นความเสี่ยง รวมถึงสถานที่และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
ด้านสิ่งแวดล้อม	1. โครงการมีขยะอันตราย หรือขยะอิเล็กทรอนิกส์ ☒ มี ☐ ไม่มี	หลอดไฟเก่าที่ถูกเปลี่ยนทั้งของเก่า และของใหม่กรณีชำรุด
ด้านสังคม	1. โครงการอาจมีความเสี่ยงต่อด้านอาชีวอนามัย สุขภาพ หรือความปลอดภัยของผู้มีส่วนได้เสียภายในโครงการ ☒ มี ☐ ไม่มี	จะต้องคำนึงถึงความเข้มของแสงสว่างที่เพียงพอต่อพื้นที่การใช้งานภายในโรงงาน อ้างอิง ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2561 เรื่อง มาตรฐานความเข้มของแสงสว่าง
ด้านเศรษฐกิจ	ไม่เข้าข่ายในแบบประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น	ไม่เข้าข่ายในแบบประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 3 การเสนอแนวทางการบริหารจัดการผลกระทบ

ประเภท ระดับความรุนแรง และแนวทางการบริหารจัดการผลกระทบ

ประเภทของผลกระทบ	ระดับความรุนแรง	ตัวชี้วัด/แนวทางการบริหารจัดการ	การติดตามผลกระทบด้านลบของโครงการ
ด้านสิ่งแวดล้อม การเพิ่มขึ้นของขยะอิเล็กทรอนิกส์	สูง เนื่องจากโครงการนี้เกิดขึ้นทั่วทั้งโรงงาน โดยขอบเขตของพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมีขนาดมากกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่โครงการ	ตัวชี้วัด: จำนวนอุปกรณ์ส่องสว่างที่ถูกนำไปกำจัด (ชิ้นหรือชุด) แนวทาง: 1.) ดำเนินการติดตามจำนวนอุปกรณ์ส่องสว่างที่ถูกนำไปกำจัดตามแผนกำจัดอย่างถูกวิธีตั้งแต่ต้นทางไปยังปลายทางอย่างละเอียดถี่ถ้วน 2) แนวทางอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	ติดตามตัวชี้วัดตลอดระยะเวลาคิดเครดิต 5 ปี รายงานข้อมูลเป็นรายเดือนและสรุปผลเป็นรายปี
ด้านสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน	สูง เนื่องจากโครงการนี้เกิดขึ้นทั่วทั้งโรงงาน โดยขอบเขตของพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมีขนาดมากกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่โครงการ	ตัวชี้วัด: ค่ามาตรฐานความเข้มแสงสว่างตามกฎหมายของอุปกรณ์ส่องสว่าง (ลักซ์/ชิ้นหรือชุด) แนวทาง: 1.) ดำเนินการตรวจวัดความเข้มแสงสว่างให้อยู่ในเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด และทำการเปลี่ยนหากค่าไม่ได้ตามมาตรฐาน 2) แนวทางอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	ตรวจวัดค่าและเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานตลอดระยะเวลาคิดเครดิต 5 ปี รายงานข้อมูลเป็นรายเดือนและสรุปผลเป็นรายปี
ด้านเศรษฐกิจ	ไม่เข้าข่าย	ไม่เข้าข่าย	ไม่เข้าข่าย

การประเมินการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนอกเหนือ SDG13	รายละเอียดตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องดำเนินการติดตามผล
เป้าหมายที่ 7: พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้ เป้าหมายย่อย 7.3 ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงาน	ตัวชี้วัด: ประสิทธิภาพการใช้พลังงานไฟฟ้าของอุปกรณ์ส่องสว่าง	- ร้อยละของประสิทธิภาพการใช้พลังงานไฟฟ้าของอุปกรณ์ส่องสว่างเมื่อเทียบกับก่อนดำเนินโครงการในสภาพแวดล้อมการใช้งานเดียวกัน ได้แก่ พื้นที่ใช้สอย จำนวนบุคลากร ระยะเวลาใช้งาน โดยรายงานข้อมูลเป็นรายเดือน และสรุปผลเป็นรายปี
เป้าหมายที่ 12: การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน เป้าหมายย่อย 12.5 ลดการเกิดของเสียโดยให้มีการป้องกัน การลดการแปรรูป เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ และการนำกลับมาใช้ซ้ำ	ตัวชี้วัด: ปริมาณขยะพลาสติกที่คัดแยกและนำกลับคืน (recycle)	- ปริมาณขยะพลาสติกที่คัดแยกและนำกลับคืน (ตัน) โดยรายงานข้อมูลเป็นรายเดือนและสรุปผลเป็นรายปี

ตัวอย่างที่ 3: โครงการปลูกป่าของประเทศไทย

คำอธิบายตัวอย่างโครงการโดยย่อ: การปลูกป่าภายใต้ระเบียบวิธีการการปลูกป่าอย่างยั่งยืน (Sustainable Forestation) เพื่อเพิ่มพูนการกักเก็บก๊าซเรือนกระจก สร้างความตระหนัก รวมถึงปลูกจิตสำนึก ในการดูแลรักษาป่าไม้และป่าชุมชน พร้อมทั้งสร้างโอกาสในการปลูกพืชเศรษฐกิจ สามารถทำให้คนและป่าอยู่ร่วมกันอย่างพึ่งพาและยั่งยืน

การป้องกันผลกระทบด้านลบของโครงการ (Safeguards)

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินผลกระทบด้านลบว่าเป็นไปตามกฎหมาย/ข้อบังคับหรือไม่:

โครงการไม่มีการประเมินผลกระทบด้านลบตามกฎหมายหรือข้อบังคับ

โครงการไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562

โครงการไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

โครงการไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

โครงการไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการโบราณสถานและโบราณวัตถุ

โครงการไม่ขัดต่อมติคณะรัฐมนตรี

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินระดับผลกระทบด้านลบของโครงการ

สภาพพื้นที่โครงการเดิม เป็นพื้นที่รกร้าง เสื่อมโทรม ไม่พบสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองในพื้นที่โครงการ และบริเวณโดยรอบพื้นที่โครงการ

โครงการมีทีมผู้เชี่ยวชาญในการสำรวจพื้นที่ และคัดเลือกพรรณไม้ที่เหมาะสมต่อพื้นที่ และไม่เป็นพรรณไม้ต่างถิ่น

โครงการมีการขยายถนนเพื่อใช้ในทางสำหรับการลาดตระเวน และเป็นแนวกันไฟในพื้นที่โครงการ ไม่ได้มีการตัดต้นไม้เพิ่มเติมเพื่อขยายถนน

โครงการมีการจ้างชาวบ้านในพื้นที่เพาะกล้าไม้ ปลูกป่า และดูแลรักษาป่า โดยโครงการมีการอบรมให้ความรู้ เช่น การใช้เครื่องจักร อุปกรณ์ การควบคุมไฟฟ้า รวมถึงอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้า เป็นต้น

โครงการมีการประชุมหารือร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในการดำเนินกิจกรรมโครงการ ตั้งแต่ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ และมีการจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ

แบบประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น

ประเภทความเสี่ยง	โอกาสเกิดผลกระทบ	คำอธิบายอย่างย่อสำหรับประเด็นความเสี่ยง รวมถึงสถานที่และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
ด้านสังคม	การสัญจรของผู้มีส่วนได้เสียผ่านพื้นที่โครงการ ☒ มี ☐ ไม่มี	ก่อนดำเนินโครงการ พื้นที่โครงการไม่มีการล้อมรั้ว ทำให้ชาวบ้านสามารถสัญจรผ่านถนนในพื้นที่โครงการได้
ด้านเศรษฐกิจ	รายได้และรายจ่ายของผู้มีส่วนได้เสีย เช่น ทำให้มีรายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่มขึ้น เป็นต้น ☒ มี ☐ ไม่มี	ก่อนดำเนินโครงการ ไม่มีการล้อมรั้วพื้นที่โครงการ ทำให้ชาวบ้านสามารถหาของป่าจากพื้นที่โครงการไปใช้บริโภค/จำหน่ายได้ และสามารถเก็บเศษไม้ไปใช้เป็นเชื้อเพลิงในครัวเรือน

ขั้นตอนที่ 3 การเสนอแนวทางการบริหารจัดการผลกระทบ

ประเภท ระดับความรุนแรง และแนวทางการบริหารจัดการผลกระทบ

ประเภทความเสี่ยง	โอกาสเกิดผลกระทบ	ตัวชี้วัด/แนวทางการบริหารจัดการ	การติดตามผลกระทบด้านลบของโครงการ
ด้านสังคม (ด้านสาธารณูปโภค)	ปานกลาง เนื่องจากชาวบ้านมีการใช้เส้นทางสัญจรในพื้นที่โครงการในการเข้าไปเก็บหาของป่า แต่มีเส้นทางอื่นที่สามารถเข้าถึงได้เช่นกัน	ตัวชี้วัด: ชาวบ้านสามารถใช้เส้นทางสัญจรได้ร้อยละ 100 แนวทาง: โครงการมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมกับชุมชนเพื่อกำหนดกฎระเบียบการอนุญาตใช้เส้นทางสัญจรร่วมกัน โดยไม่กระทบต่อโครงการ	- การติดตามจากการประชุมคณะกรรมการฯ - การสัมภาษณ์ชาวบ้านอย่างน้อยทุก ๆ 6 เดือน
ด้านเศรษฐกิจ (รายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่มขึ้น)	ต่ำ ชุมชนอาศัยผลผลิตจากป่าเป็นแหล่งอาหารและจำหน่ายเพื่อสร้าง	ตัวชี้วัด: ชาวบ้านสามารถเก็บหาผลผลิตจากป่า และไม้พันธุ์ได้ แนวทาง: โครงการมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมกับชุมชน	- การติดตามจากการประชุมคณะกรรมการฯ - การสัมภาษณ์ชาวบ้าน

ประเภทความเสี่ยง	โอกาสเกิดผลกระทบ	ตัวชี้วัด/แนวทางการบริหารจัดการ	การติดตามผลกระทบด้านลบของโครงการ
	รายได้และเก็บไม่ เป็นเชื่อเพลิง	เพื่อกำหนดกฎระเบียบจัดสรรพื้นที่ให้ชุมชนสามารถเก็บหาผลผลิตจากป่า และไม้พินได้โดยไม่กระทบต่อโครงการ	อย่างน้อยทุก ๆ 6 เดือน

การประเมินการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนอกเหนือ SDG13	รายละเอียดตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องดำเนินการติดตามผล
เป้าหมายที่ 2: ขจัดความหิวโหย เป้าหมายย่อย 2.3 เพิ่มผลิตภาพทางการเกษตรและรายได้ของผู้ผลิตอาหารรายเล็ก โดยเฉพาะผู้หญิง คนพื้นเมือง คราวเรือน เกษตรกร เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ และชาวประมง	ตัวชี้วัด: สนับสนุนการจัดตั้งตลาดชุมชนโดยให้ชุมชนนำสินค้า เช่น พืชผัก ผลไม้ และของปามาจัดจำหน่าย	- รายละเอียดกิจกรรมจากการสัมภาษณ์ชาวบ้าน อย่างน้อยทุก ๆ 6 เดือน
เป้าหมายที่ 10: ลดความเหลื่อมล้ำ เป้าหมายย่อยที่ 10.1 : บรรลุการเติบโตอย่างก้าวหน้าและยั่งยืนของรายได้ของประชากรที่อยู่ในกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 40% ให้มีอัตราสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ	ตัวชี้วัด: สนับสนุนการจ้างงานคนในชุมชนในการลาดตระเวนดูแลป่า	- บันทึกการจ้างงาน อย่างน้อยทุก ๆ 6 เดือน
เป้าหมายที่ 15: ระบบนิเวศบนบก เป้าหมายย่อย 15.1 สร้างหลักประกันว่าจะมีการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ระบบนิเวศบนบกและแหล่งน้ำจืดในแผ่นดิน รวมทั้งบริการทางระบบนิเวศอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ ภูเขา และพื้นที่แห้งแล้ง โดยเป็นไปตามข้อบังคับภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศ ภายในปี พ.ศ.2563	ตัวชี้วัด: การสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์/ฟื้นฟูระบบนิเวศบนบกและในน้ำจืดในแผ่นดิน หรือการสนับสนุนกิจกรรมเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ดินทั้งหมด	- รายละเอียดกิจกรรมจากการสัมภาษณ์ชาวบ้าน อย่างน้อยทุก ๆ 6 เดือน

ตัวอย่างที่ 4: โรงไฟฟ้าก๊าซชีวภาพขนาด 3.1 เมกะวัตต์จากการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการผลิตแป้งมันสำปะหลัง

คำอธิบายตัวอย่างโครงการโดยย่อ: น้ำเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิตแป้งมันสำปะหลังสามารถนำมาผลิตก๊าซชีวภาพเพื่อใช้เชื้อเพลิงสำหรับหม้อไอน้ำในกระบวนการผลิตแป้งมันสำปะหลัง ส่วนที่เหลือจะถูกนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับโรงไฟฟ้าซึ่งมีขนาดกำลังการผลิต 3.1 เมกะวัตต์เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าใช้เองภายในโรงงานเพื่อทดแทนการซื้อพลังงานไฟฟ้าจากระบบสายส่งของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ผลสรุป: เนื่องจากโครงการมีการปฏิบัติตามข้อกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงไฟฟ้าที่มีกำลังการผลิตต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ จำจะต้องมีการจัดทำประมวลหลักการปฏิบัติงาน (Code of Practice: CoP) ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับกิจการไฟฟ้าที่มีกำลังการผลิตติดตั้งต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ เพื่อกำหนดมาตรฐานในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีและเป็นระบบ ดังนั้นโครงการสามารถแนบ “รายงานประมวลหลักการปฏิบัติ” ที่ได้รับการอนุมัติผลการประเมินเป็นหลักฐานในการยืนยันว่าโครงการมีการป้องกันผลกระทบด้านลบ

การประเมินการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนอกเหนือจาก SDG13	รายละเอียดตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องดำเนินการติดตามผล
เป้าหมายที่ 7: พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้ เป้าหมายย่อย 7.2 เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียน	ตัวชี้วัด: สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย	- ปริมาณพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนที่โครงการผลิตได้สุทธิ โดยรายงานข้อมูลการตรวจวัดเป็นรายเดือนและสรุปผลเป็นรายปี - ปริมาณพลังงานไฟฟ้าจากระบบสายส่งที่ใช้ในการดำเนินโครงการ โดยรายงานข้อมูลการตรวจวัดเป็นรายเดือนและสรุปผลเป็นรายปี
เป้าหมายที่ 9: อุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน เป้าหมายย่อย 9.2 ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และเพิ่มส่วนแบ่งของภาคอุตสาหกรรมในการจ้างงานและผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ	ตัวชี้วัด: จำนวนอัตราที่โครงการทำให้เกิดการจ้างงาน	- จำนวนอัตราที่โครงการทำให้เกิดการจ้างงาน โดยรายงานข้อมูลการตรวจวัดเป็นรายเดือนและสรุปผลเป็นรายปี

การประเมินการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนอกเหนือจาก SDG13	รายละเอียดตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องดำเนินการติดตามผล
เป้าหมายที่ 2: ขจัดความหิวโหย เป้าหมายย่อย 2.4 สร้างหลักประกันว่าจะมีระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืน	ตัวชี้วัด: สัดส่วนของพื้นที่เกษตรที่มีการทำการเกษตรแบบยั่งยืน	- สัดส่วนของการทำพื้นที่เกษตรแบบยั่งยืนต่อพื้นที่ดินทั้งหมด โดยใช้ข้อมูลการตรวจวัดรายปี (คิดเป็นร้อยละ) ในแต่ละปี เพื่อทำการเปรียบเทียบและสรุปผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ
เป้าหมายที่ 8: งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ เป้าหมายย่อย 8.4 ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรในการบริโภคและการผลิตอย่างต่อเนื่อง	ตัวชี้วัด: อัตราผลผลิตทางการเกษตรต่อพื้นที่เพิ่มขึ้น	- ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรในแต่ละปี เปรียบเทียบกับก่อนดำเนินการ และสรุปผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

กลไกลดก๊าซเรือนกระจก) Greenhouse Gas Mitigation Mechanism)

เลขที่ 120 หมู่ที่ 3 ชั้น 9 อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

โทรศัพท์ : 02 141 9841-9 โทรสาร : 02 143 8404

<http://ghgreduction.tgo.or.th/t-ver>